

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2006

Jaroslava Topičová

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

OECD a její vliv a činnost ve světové ekonomice

OECD and its influence and activity in the world economy

DP-PE-KEK-2006-18

JAROSLAVA TOPIČOVÁ

Vedoucí práce: Prof. Ing. Jiří Fárek, CSc. (katedra ekonomie)

Konzultant: PhDr. Ing. Pavla Bednářová (katedra ekonomie – HF TUL)

Počet stran: 82

Počet příloh: 4

Datum odevzdání: 15. května 2006

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 10.května 2006

Podpis:

Resumé

Současná činnost OECD je soustředěna zejména na vyrovnávání se s procesy liberalizace obchodu a investic. Usiluje o to, aby byla schopna monitorovat a analyzovat všechny jejich dopady, a výhody, které tyto procesy přinášejí, pak přednést veřejnosti a udržet tak její podporu. Snaží se o veřejnou diskusi nad výsledky globalizace, rovněž pak o to, aby vývoj nerozdělil společnost na ty, kteří z tohoto procesu profitují a na ty, kteří v důsledku tohoto procesu ztrácí.

Její další vývoj a rozvoj činností je ovšem v současné době ochromen faktem, že tři čtvrtě rozpočtu OECD je financováno pěti státy a rozhodovací mechanismus je založen na principu konsenzu, který se jeví jako velice nepraktický a pro budoucí vývoj nepoužitelný. Jakákoli snaha o změnu není sice vyloučena, ale je tímto zpomalena. A tímto je oslabena akceschopnost i vliv této organizace ve světové ekonomice.

Summary

Current activity of the OECD is mainly concentrated on the balancing of the liberalization processes of the trade and the investments. It works for to be able to monitor and analyse all its impacts and demonstrates to the public the benefits which are produced by those processes and keeps the public's support by that. It endeavours after the public discussion about the results of the globalization as well as the progress not to divide the society into the some of them who profit from that process and into the some of them who lose n consequence of that process.

Its next progress and expanse of its activity are paralysed in the current time by the fact that three quarters of the OECD's budget are financed by five countries and decision mechanism is based on the consensus, which seems to be too much impractical and for the next progress it is not available. Any endeavour to start any change is not absolutely excluded, but it is slow down by that. And because of that the fighting power is weakened as well as the influence of this organisation in the world economy.

Klíčová slova

analýza	<i>analyse</i>	politický	<i>political</i>
cíl	<i>goal</i>	pomoc	<i>help</i>
činnost	<i>activity</i>	problém	<i>problem</i>
člen	<i>member</i>	proces	<i>process</i>
doporučení	<i>recommendation</i>	program	<i>program</i>
ekonomický	<i>economic</i>	prostředek	<i>instrument</i>
expertíza	<i>expert's report</i>	přehled	<i>survey</i>
finanční	<i>financial</i>	rozhodnutí	<i>decision</i>
fiskální	<i>fiscal</i>	rozvoj	<i>development</i>
fórum	<i>forum</i>	řešení	<i>solution</i>
globalizace	<i>globalisation</i>	skupina	<i>group</i>
hospodářský	<i>economical</i>	sociální	<i>social</i>
chudoba	<i>poverty</i>	společnost	<i>society</i>
implementace	<i>implementation</i>	spolupráce	<i>co-operation</i>
inovace	<i>innovation</i>	struktura	<i>structure</i>
instrument	<i>tool</i>	summit	<i>summit</i>
integrace	<i>integration</i>	transakce	<i>transaction</i>
investice	<i>investment</i>	transformace	<i>transformation</i>
kodex	<i>code</i>	trh	<i>market</i>
kritérium	<i>criterion</i>	ukazatel	<i>indicator</i>
legislativa	<i>legislation</i>	úmluva	<i>convention</i>
liberalizace	<i>liberalization</i>	užitečnost	<i>usefulness</i>
mechanismus	<i>mechanism</i>	věda	<i>science</i>
mezinárodní	<i>international</i>	vliv	<i>influence</i>
model	<i>model</i>	výbor	<i>committee</i>
nečlen	<i>non-member</i>	výzkum	<i>research</i>
opatření	<i>disposal</i>	vztah	<i>relation</i>
organizace	<i>organisation</i>	zadlužení	<i>debt</i>
plán	<i>plan</i>	země	<i>country</i>
podmínka	<i>condition</i>		

Obsah

Resumé	5
Summary	5
Klíčová slova	6
Obsah	7
Seznam použitých zkratk a symbolů	9
1 Úvod.....	13
2 Vznik a historie OECD	14
2.1 Vztah k počátkům evropské integrace	14
2.2 Transformace OEEC v OECD	15
2.3 Kodifikované cíle nově vzniklé OECD.....	17
2.4 Další historické milníky pro OECD	19
2.5 Obecně definovaná činnost OECD vyplývající z Úmluvy	20
3 Organizační struktura – pracovní orgány.....	22
3.1 Řídící orgány	22
3.1.1 Rada	22
3.1.2 Poradní orgány Rady	23
3.2 Odborné výbory.....	24
4 Instrumenty OECD.....	36
4.1 Kodexy liberalizace	38
4.2 Deklarace o mezinárodních investicích a Směrnice pro nadnárodní společnosti	39

4.3	Instrumenty v oblasti fiskální	40
4.4	Boj proti úplatkářství v mezinárodních podnikatelských transakcích	41
5	Současná činnost OECD	43
5.1	Postavení OECD v současné světové ekonomice	45
5.2	Fóra a ministerské summity OECD.....	50
5.2.1	Nejdiskutovanější téma na platformě OECD	53
5.3	Respekt OECD a implementace jejích stanovisek	57
6	Vztahy k členským zemím.....	62
7	Vztahy k nečlenským zemím a organizacím	66
7.1	Vztahy k organizacím podobného či rozdílného typu.....	66
7.2	Spolupráce s ostatními zeměmi světa.....	70
8	Roční hodnotící zprávy a doporučení	74
9	Závěr.....	76
	Seznam literatury	78
	Seznam příloh	82

Seznam použitých zkratk a symbolů

%	procento
ADF	African Development Forum / <i>Africký rozvojový fórum</i>
apod.	a podobně
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations / <i>Sdružení států jihovýchodní Asie</i>
atd.	a tak dále
atp.	a tak podobně
BIAC	Business and Industry Advisory Committee / <i>Obchodní a průmyslový poradní výbor</i>
CCEET	Centre for Co-operation with the European Economies in Transition / <i>Středisko pro spolupráci s evropskými ekonomikami v transformaci</i>
CCNM	Centre for Co-operation with Non-Members / <i>Středisko pro spolupráci s nečlejskými zeměmi</i>
CIME	Committee on International Investment and Multinational Enterprises / <i>Výbor pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky</i>
CMIT	Committee for Capital Movements and Current Invisible Operations / Výbor pro pohyby kapitálu a neviditelné operace
CSTP	Committee for Scientific and Technological Policy / <i>Výbor pro vědeckotechnickou politiku</i>
č.	číslo
čl.	člen, členský
ČR	Česká republika
DAC	Development Assistance Committee / Výborem pro rozvojovou pomoc
EDRC	Economic and Development Review Committee / <i>Výbor pro ekonomické přehledy</i>
EHS	Evropské hospodářské společenství
ELSAC	Employment, Labour and Social Affairs Committee / <i>Výbor pro zaměstnanost, práci a sociální věci</i>

EMA	European Monetary Agreement / <i>Evropská měnová dohoda</i>
EMU	European Monetary Union / <i>Evropská měnová unie</i>
EPC	Economic Policy Committee / <i>Výbor pro ekonomickou politiku</i>
EPU	European Payments Union / <i>Evropská platební unie</i>
ES	Evropská společenství
ESUO	Evropské sdružení uhlí a oceli
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
EU15	Evropská unie před posledním rozšířením v květnu 2004
EURATOM	Evropské společenství atomové energie
G7	skupina 7 nejvlivnějších průmyslových států – Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, VB
G8	skupina 8 nejvlivnějších průmyslových států – G7 + Rusko
G10	skupina ve skutečnosti 11 nejvlivnějších průmyslových států – G7 + Belgie, Nizozemí, Švédsko, Švýcarsko
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade / <i>Všeobecná dohoda o clech a obchodu</i>
HDP	hrubý domácí produkt
HIPC	Heavily Indebted Poor Countries / <i>Vysoce zadlužené chudé země</i>
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development / <i>Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj</i>
IDA	International Development Association / <i>Mezinárodní rozvojová asociace</i>
IEA	International Energy Agency / <i>Mezinárodní energetická agentura</i>
IGOs	International Governmental Organisations / <i>mezivládní organizace</i>

IMF	International Monetary Fund / <i>Mezinárodní měnový fond</i>
Ing.	inženýr
INGOs	International Non-Governmental Organisations / <i>nevládní organizace</i>
IT	informační technologie
JAR	Jihoafrická republika
MDG	Millennium Development Goals / <i>Cíle rozvoje tisíciletí</i>
mj.	mimo jiné
mld.	Miliarda
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NAFTA	North American Free Trade Agreement / <i>Severoamerická dohoda o volném obchodu</i>
např.	například
NATO	North Atlantic Treaty Organisation / <i>Organizace Severoatlantické smlouvy</i>
NEA	Nuclear Energy Agency / <i>Agentura pro jadernou energii</i>
NEPAD	New Partnership for Africa's Development / <i>Nové partnerství pro africký rozvoj</i>
№	Number / <i>číslo</i>
obr.	obrázek
ODA	Official Development Assistance / <i>Oficiální rozvojová pomoc</i>
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development / <i>Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj</i>
OEEC	Organisation for European Economic Co-operation / <i>Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci</i>
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Countries / <i>Organizace zemí vyvážejících ropu</i>

OSN	Organizace spojených národů
PIT	Partners in Transition / <i>Partneři v transformaci</i>
PL	Polsko
PRS	Poverty Reduction Strategy / <i>Strategie snížení chudoby</i>
příp.	případně
PUMA	Public Management Committee / <i>Výbor pro veřejnou správu</i>
s.	strana
SR	Slovenská republika
tj.	<i>to jest</i>
TUAC	Trade Union Advisory Committee / <i>Odborový poradní výbor</i>
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
UNDP	United Nations Development Programme/ <i>Rozvojový program Organizace spojených národů</i>
USA	Spojené státy americké
USD	americký dolar
VB	Velká Británie
vč.	včetně
WB	World Bank / <i>Světová banka</i>
WTO	World Trade Organisation / <i>Světová obchodní organizace</i>

1 Úvod

Jednou z nejaktivnějších skupin usilujících o stanovení společných hospodářských, sociálních, politických a dalších cílů je Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Ve světě, který se stává stále více bezbariérovým v oblasti hospodářské a informační, se stalo běžným, že stav tohoto dění je někým a něčím popisován a dokumentován. To je funkcí OECD, ale kromě toho slouží rovněž jako diskusní fórum a koordinační centrum pro oblast hospodářské strategie.

OECD je fenoménem, jenž by neměl stát stranou široké pozornosti, jak se často stává a proto jsem si zvolila tuto organizaci a její vliv a činnost ve světě předmětem své diplomové práce. Cílem práce je popsat podrobněji Organizaci jako takovou - její činnosti a vazby na hospodářské dění ve světě, atp. – analyzovat její postavení, prospěšnost a užitečnost v soudobém světě.

2 Vznik a historie OECD

Předchůdkyní OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) – Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj byla OEEC (Organisation for European Economic Cooperation) – Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci. Návaznost těchto dvou institucí je zakotvena v Protokolu o revizi Úmluvy o OEEC. OECD je v ní definována jako znovu ustavená. [1]

OEEC vznikla v návaznosti na Marshallův plán a plán evropské obnovy po Druhé světové válce. Předmětem její činnosti byly především administrativní úkoly spojené s přerozdělením finanční pomoci v rámci Marshallova plánu. Dále její činnost spočívala v odstraňování kvót a tarifů, pracovala na perspektivě zavedení platebního mechanismu mezi členskými státy, do její činnosti patřilo také poradenství a konzultace v oblasti mezinárodního obchodu.¹

2.1 Vztah k počátkům evropské integrace

Nelze si nepovšimnout, že OEEC jako taková stála u začínajícího integračního procesu v poválečné Evropě. Představitelé USA si představovali, že právě OEEC bude organizací, která bude stát v centru evropské ekonomické integrace. V momentě, kdy začaly vznikat organizace jako ESUO, Euratom, EHS, či ESVO, bylo zřejmé, že původní představy Spojených států o využití svého politického vlivu na základě poskytnuté pomoci, byly mylné, byť na vzniku těchto organizací měly Spojené státy svůj podíl právě prostřednictvím svých politických snah v procesu obnovy Evropy.

Byly to právě Spojené státy, které svou pomoc poválečné Evropě podmínily postupným započítáním ekonomické integrace prostřednictvím odbourávání cel a tak objem zboží zatíženého cely postupně klesal. Důvodem rovněž bylo usnadnění platebního styku, když jako orgán mezinárodního zúčtování a úvěrování členských zemí byla v roce 1950

¹ Fiala, P. a Pitrová, M. Evropská unie. 1. dotisk 1. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003, s. 43.

vytvořena EPU.² Jejím hlavním úkolem bylo dosáhnout vytvoření plného multilaterálního platebního systému mezi členskými zeměmi OEEC.³

2.2 Transformace OEEC v OECD

Mezi participující země bylo v období mezi dubnem 1948 a červnem 1952 rozděleno 12,8 mld. dolarů. Z toho Velká Británie dostala 24,9%, Francie 21,2%, Německo 10,8%, Nizozemí 7,7%, atd.⁴ Zatímco od roku 1948 rozdělovala OEEC finanční prostředky svým členům, již v roce 1960 samotné státy sdružené v OEEC poskytovaly finanční prostředky na rozvojovou pomoc. Navíc již od roku 1952 byly USA a Kanada přidruženými státy OEEC. Po splnění účelu souvisejícího s Marshallovým plánem a poválečnou rekonstrukcí Evropy došlo k logické a nutné transformaci v novou organizaci s rozšířenou členskou základnou a působností.

Rok 1959 přinesl vytvoření „Rady čtyř moudrých“⁵ na jejichž „západním summitu“⁶ byla přijata rezoluce, na jejímž základě došlo k transformaci OEEC na OECD. V rezoluci bylo zformulováno několik návrhů a mimo jiné i návrh jmenovat Skupinu čtyř, která měla vypracovat zprávu, jenž měla usnadnit jednání.

Tato zpráva se rovněž věnovala cílům a úkolům budoucí OECD. Byly členěny do 7 oblastí:

I. Konzultace o hospodářské politice:

- dosažení co nejvyššího, udržitelného růstu;
- diskuse o širších ekonomických trendech;
- měla směřovat k přijetí doporučení ke zlepšení koordinace politik mezi členskými státy;

² European Payments Union – Evropská platební unie

³ Fajkusová, B. Vznik, cíle a činnost Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Praha: Vysoká škola ekonomická; Fakulta mezinárodních vztahů, 2001, s. 43.

⁴ Baňouch, H. a Fedorko, M. (ed.). Mezinárodní organizace. 1. dotisk 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno; Mezinárodní politologický ústav, 2001. s. 58.

⁵ Velká Británie, Francie, Německo, USA

⁶ Fajkusová, B. Vznik, cíle a činnost Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Praha: Vysoká škola ekonomická; Fakulta mezinárodních vztahů, 2001, s. 56.

- dále odpovědnost vyspělých zemí za rozvoj světa a růstu světové ekonomiky jako celku.

II. Pomoc rozvojovým zemím:

- Pomoc těmto zemím v jejich pokroku směrem k dosažení vyšší životní úrovně, větší svobody a plnějšího života jejich obyvatel.

III. Obchod:

- Organizace měla poskytnout svým členům fórum k výměně názorů na otázky obchodní politiky a hospodářské politiky jako takové.

IV. Mezinárodní platby:

- EPU byla nahrazena EMA,⁷ která plnila dva hlavní úkoly: poskytování krátkodobých úvěrů z Evropského fondu ke stabilizaci platební bilance a clearingových služeb;
- Dále byl roku 1961 přijat Kodex liberalizace pro běžné neviditelné operací a Kodex liberalizace pro kapitálové pohyby (tato činnost byla vysoce hodnocena i ze strany IMF) - odpovídající výbory se pak staly dohlížecími orgány nad touto oblastí. [1]

V. Zemědělství:

- Rozvoj zemědělství a odbytu potravin.

VI. Věda, technika a produktivita:

- Rozvoj vědeckých a technických zdrojů především z pohledu vazby na ekonomický růst;
- Technická pomoc oblastem v procesu ekonomického rozvoje;
- Rozvoj průmyslu a produktivity v průmyslu a obchodě;
- Aktivita nové Organizace měly být lépe integrovány do činností zaměřených na obecné problémy stability.

⁷ European Monetary Agreement – Evropská měnová dohoda

VII. Další:

- Energetika, doprava, průmysl, pracovní síly, cestovní ruch, statistika, atp.

Zástupci zúčastněných zemí navrhli, aby na konci července 1960 byla v Paříži svolána ministerská konference, jenž měla schválit návrh úmluvy transformující OEEC do OECD, jmenovat generálního tajemníka OECD a vytvořit Přípravný výbor. Měla rovněž stanovit základní funkce a charakteristiky OECD ve vztahu k méně rozvinutým oblastem.

Státy se plně shodly na zachování již dosažených úspěchů předešlé spolupráce – ustanovení Kodexu liberalizace běžných neviditelných operací a Kodexu liberalizace pohybu kapitálu. Úmluva o OECD upravovala dále otázky struktury a mandátů pracovních orgánů, rovněž revidovala instrumenty OEEC a vztahy OECD s vnějším světem. [4]

Na konci jednání byla podepsána 20-ti státy⁸ Úmluva⁹ o vzniku OECD, a to 14. prosince 1960 v Paříži, kde byla rovněž uložena v depozitáři francouzské vlády. [1] Úmluva má dvě jazykové mutace (anglickou a francouzskou) a obě jsou naprosto stejně autentické.

Jako první a nejnaléhavější úkoly, které nově vzniklá Organizace řešila, patřilo pokračování v rozvoji směnitelnosti národních měn a liberalizace devizového režimu. O cílech této Organizace pojednává Kapitola 2.4.

2.3 Kodifikované cíle nově vzniklé OECD

V čl. 1 Úmluvy o OECD jsou cíle definovány takto: „Činnost OECD je směřována k podpoře politik, jejich cílem je:

- a) dosahovat co nejvyššího udržitelného ekonomického růstu, zaměstnanosti a rostoucí životní úrovně v členských zemích, a to při udržení finanční stability, a tím přispívat k rozvoji světového hospodářství;*

⁸ 16 + 1 původních členů OEEC (k původně 16-ti jednajícím zemím se připojilo západní Německo) + USA, Kanada a Španělsko (nebyly členy OEEC)

⁹ označována též jako Konvence

- v podstatě v převážné většině vychází tento bod z oblasti I. Konzultace o hospodářské politice (viz Kapitola 2.2, str. 12);
- b) přispívat ke zdravému ekonomickému rozvoji v členských a i nečlenských zemí, které se nacházejí v procesu ekonomického rozvoje;*
- tento bod vycházel z faktu, že mezi členskými zeměmi byly i takové státy, které patřily mezi ne přímo rozvinuté ekonomik světa a jejich postavení dodnes je z tohoto hlediska diskutabilní (především Řecko, relativně nově i 4 středoevropské tranzitivní ekonomiky – ČR, SR, PL a Maďarsko);
- c) na mnohostranném nediskriminačním základě a v souladu s mezinárodními závazky přispívat k rozvoji světového obchodu“;*
- tento bod vycházel ze zprávy Skupiny čtyř.

V čl. 2 Úmluvy se píše, že „ve snaze dosáhnout těchto cílů členové souhlasí, že budou jak jednotlivě, tak společně:

- a) podporovat účinné využívání svých ekonomických zdrojů;*
- b) ve vědecké a technické oblasti podporovat rozvoj svých zdrojů, výzkum a vytváření dobrých podmínek pro odborný výcvik;*
- c) provádět opatření pro zajištění ekonomického růstu, vnitřní i vnější finanční stability a pro předcházení situacím, které by mohly ohrozit jejich ekonomiky nebo ekonomiky jiných zemí;*
- d) pokračovat ve svém úsilí ke snižování a nebo odstraňování překážek při výměně zboží a služeb, jakož i běžných plateb a udržovat a rozšiřovat liberalizaci kapitálových pohybů;*
- e) přispívat k ekonomickému rozvoji členských zemí i nečlenských zemí v procesu ekonomického rozvoje vhodnými prostředky, a to zvláště přílivem kapitálu do*

těchto zemí, majíce přitom na vědomí význam, který má pro jejich ekonomiky poskytování technické pomoci a rozšiřování odbytišť pro jejich export.“¹⁰

2.4 Další historické milníky pro OECD

V období mezi léty 1964 a 1973 byly mezi členy přijaty tyto země: Japonsko, Finsko, Austrálie a Nový Zéland. [11] Poté se členská základna po dobu 20-ti let neměnila, až do vstupu Mexika v roce 1994¹¹. Za ním následovaly v období 1995 - 1996 státy bývalého komunistického bloku v čele s Českou republikou. Jako posledním členem se stalo v roce 2000 Slovensko. Nutno zmínit zvláštní pozorovatelský status Jugoslávie, která se až do svého rozpadu významně podílela na mnoha projektech OECD.

V roce 1974 - po prvním ropném šoku – došlo k přeměně Výboru pro energetickou politiku v Mezinárodní agenturu pro energii – IEA, jejímž hl. úkolem je posilovat koordinaci energetické politiky čl. zemí a vytvářet mechanismus zásobování ropou, hledáním alternativních zdrojů a úsporných řešení ve spotřebě energií.

V důsledku vzrůstající síly nadnárodních monopolů a jejich nežádoucího chování v zemích, kde investovaly, byla roku 1976 přijata Deklarace o mezinárodních investicích a nadnárodních podnicích.

V roce 1990 zřídila OECD Středisko pro spolupráci s evropskými ekonomikami v transformaci¹² s programem Partneři v transformaci¹³ jako reakci na probíhající změny ve střední a východní Evropě. Poté došlo k již zmiňovanému rozšíření o některé postkomunistické země. V téže době byla přijata i Korejská republika jako důkaz otevřenosti OECD všem zemím ctícím základní ideje OECD, tedy respektování demokratické formy vlády a tržní ekonomiku.

¹⁰ Konvence o OECD (byla vyhlášena ve Sbírce zákonů Sdělením MZV č. 266/1998)

¹¹ začlenění Mexika do OECD bylo spojeno se vznikem Severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA)

¹² CCEET

¹³ PIT

V druhé polovině 90. let se hlavní aktivity OECD soustředily na boj s korupcí, v důsledku čehož byla přijata Úmluva o boji s podplácením veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích.

Na přelomu tisíciletí se OECD vyrovnávala hlavně s procesy, které přinášela liberalizace obchodu a investic. Snažila se monitorovat všechny jejich dopady a výhody, které přinášely a posléze je zveřejňovat a udržovat podporu těmto liberalizačním procesům.

V současnosti hlavní snahou OECD je organizovat veřejné diskuse nad výsledky globalizace, dále snaha o to, aby vývoj nerozdělil společnost na ty, kteří ztrácejí a na ty, kteří získávají z tohoto procesu.

2.5 Obecně definovaná činnost OECD vyplývající z Úmluvy

Úmluva definuje základní pracovní nástroje k dosahování cílů OECD. mezi ně patří např. informovanost mezi členskými zeměmi, poskytování potřebných informací Organizací, vzájemné a průběžné konzultace, zpracování studií a společně dohodnutých projektů, úzkou spoluprací obecně a (podle potřeby) koordinovaný postup.

OECD nedisponuje žádnými finančními prostředky jako řada jiných mezinárodních organizací, rovněž neposkytuje žádné půjčky či subvence.

Na druhé straně nabízí podporu formování zdravého ekonomického prostředí s liberálními podmínkami pohybu zboží, služeb a kapitálu, a to na základě poskytování znalostí, jakými jsou příkladně analýzy hospodářského rozvoje světa i jednotlivých členských zemí, sjednocování v oblasti metodiky mnoho státních služeb (statistika, účetnictví, daňová agenda) pro zlepšení jejich vypovídací hodnoty.

Mnoho z těchto nasbíraných a analyzovaných materiálů pak publikuje prostřednictvím Internetu, či klasickou tištěnou formou. Jedná se zejména o tiskové zprávy, pravidelné souhrny dat, projekce v jednorázových publikacích, či monografie na jednotlivá témata (od

ekonomických přehledů každé členské země až po pravidelné posudky vzdělávacích systémů, politiky rozvoje vědy a techniky nebo environmentální činnosti.

Z výše popsaných důvodů usilují státy světa o členství v této organizaci. Jde totiž o prestižní záležitost.

3 Organizační struktura – pracovní orgány

OECD je možno považovat z hlediska organizační struktury za unikátní uskupení (viz příloha č.1). Její pracovní orgány je možno členit na řídicí orgány a odborné výbory. Kromě toho jsou její odborné orgány orientované na příslušné problematiky a složené ze zástupců členských zemí.

OECD lze v podstatě označit za stálou mezivládní konferenci pokrývající celou škálu otázek.¹⁴ Její uspořádání je tedy sektorové odpovídající organizaci národních administrativ, které tak jsou přirozenými konstituencemi OECD. [4]

3.1 Řídicí orgány

Nejvyšším orgánem OECD je Rada ministrů, která se schází na úrovni ministrů¹⁵ nebo stálých představitelů – velvyslanců¹⁶, přijímá a schvaluje všechny akty OECD. Rada je tedy páteří řídicích orgánů Organizace. Vedle ní vystupují její poradní orgány.

3.1.1 Rada

Jako jediná je jmenovitě uvedena v Úmluvě. Na úrovni stálých představitelů ji předsedá je generální tajemník,¹⁷ který je jmenován Radou na období 5 let. Ve výkonu funkce mu pomáhají zástupci generálního tajemníka, jmenováni Radou na základě doporučení generálního tajemníka.

Rozhodnutí a doporučení Rady jsou přijímána jednomyslně, ale žádné rozhodnutí není pro člena závazné, dokud neprojde jeho vlastním ústavním schvalovacím procesem. [1]

¹⁴ pro něž platí, že mezinárodní konzultace, či negociace jsou nezbytné nebo užitečné

¹⁵ pravidelně jednou ročně, v květnu nebo červnu

¹⁶ 2-4x měsíčně

¹⁷ nynějším generálním tajemníkem OECD je Donald J. Johnston (Kanada)

Generální tajemník stojí rovněž v čele sekretariátu¹⁸ OECD, který představuje analyticko-výzkumné zázemí pro činnost členských zemí v pracovních orgánech. Dále Generální tajemník předkládá Radě ke schválení rozpočet.

3.1.2 Poradní orgány Rady

Členské země jsou v těchto výborech zastupovány členy stálých misí při OECD.

A) Výkonný výbor:

- Může být Radou zřízen podle potřeb k dosahování cílů organizace – je tzv. operativním orgánem.
- Mezi jeho pravomoci spadá např. projednávání zpráv, návrhů a dokumentů před tím, než jsou předloženy odborným výborem Radě, atp.

B) Rozpočtový výbor:

- Tvoří jej zástupci všech členských zemí.
- Jeho funkcí a povinností je radit Radě podle potřeby v otázkách týkajících se finančního řízení¹⁹ a správy organizace a plnit úkoly, které vyplývají z Finančních pravidel.²⁰

C) Výbor pro vztahy s veřejností a související orgány pro styk s nevládním sektorem:

- V jeho mandátu jsou otázky celkové informační strategie OECD, publikační politika a s ní související propagace, vztahy se členy národních parlamentů²¹ a nevládních organizací, atp.

¹⁸ sekretariát není řídicím orgánem OECD, nýbrž administrativním orgánem; jeho důležitou funkcí je publikační činnost OECD – vydává monografie k nejrůznějším ekonomickým otázkám, dále ve svých periodikách aktuálně reaguje na současné problémy; mezi vydávaná periodika patří: *Activities of OECD* (1x ročně), *News from OECD* (měsíčník), *The OECD Observer* (1x za 2 měsíce), *Main Economic Indicators* (měsíčník), *Economic Survey and Development Co-operation Report*...

¹⁹ např. příprava stanoviska k návrhům ročních a dodatkových rozpočtů, k výši kapitálových fondů, atp.

²⁰ např. předkládat stanoviska týkající se přijetí dobrovolných příspěvků, grantů a darů, být informován o všech převodech v rámci jednotlivých rozpočtových kapitol, atp.

²¹ vztahy s parlamenty jsou formálně navázány prostřednictvím Rady Evropy

D) Výbor pro spolupráci s nečleny:

- Je nejmladším orgánem spadajícím pod přímou působnost Rady; vznikl snahou dosáhnout transparentnosti a efektivnosti a souladu politik OECD vůči nečlenským zemím.
- Podává Radě doporučení v oblasti vztahů OECD s nečleny v obecné politické a ekonomické rovině, navrhuje program spolupráce a rozpočtu týkající se nečlenů a hodnotí tyto aktivity.

3.2 Odborné výbory

Odborné výbory jsou koordinovaně zapojeny do řešení aktuálních problémů současnosti, v důsledků čehož si vlády členských zemí cení interdisciplinárního přístupu OECD ke každé dané individuální problematice.

V současné době má OECD kolem 200 výborů pracujících ve skupinách a expertních skupinách. Není cílem této práce se zabývat všemi těmito výbory, skupinami a expertními skupinami, přesto některé stojí alespoň za zmínku.

A) Ekonomická politika

Z celkem pochopitelného důvodu stojí tato politika v centru pozornosti OECD. Je zaměřena na provádění globální makroekonomických kroků ke sladění prioritních problémů vyžadujících všestrannou pozornost.

Jsou posuzovány důsledky široké škály strukturálních problémů v ekonomicky širokých perspektivách čerpajících z výsledků vykonaných jednotlivými odbornými výbory. Zahrnuje to např. práci na ekonomických důsledcích stárnutí, politiky podpory zaměstnanosti, ekologicky udržitelného rozvoje, veřejných výdajů a daňové politiky, vzdělávání a zdravotního systému, konkurence na trhu statků a služeb a vzrůstající činnosti.

Dvakrát do roka jsou vydávány ekonomické výhledy věnující se rozborům současného makroekonomického rozvoje a blízkým vyhlídkám zdůrazňujícím klíčové politické problémy a zahrnujícím články na různorodá makroekonomická a strukturální témata. A každoročně je vydáváno okolo 20 národních přehledů. Za což nesou odpovědnost 2 výbory působící v této oblasti - *Výbor*²² *pro ekonomické přehledy* ve spolupráci s *Výborem*²³ *pro ekonomickou politiku*. [21]

Výbor pro ekonomickou politiku je jedním z mála, který se schází pravidelně na vysoké úrovni.²⁴ *Fungují pod ním v současné době 3 pracovní skupiny*. [4]

1) *Pracovní skupina č. 1 pro analýzu makroekonomické a strukturální politiky*²⁵ jejímž hlavním úkolem je analyzovat a formulovat doporučení ve střednědobém horizontu v následujících oblastech:

- kontrola poptávky a inflace, včetně role fiskální a měnové politiky, politiky cen a důchodů;
- politika na straně nabídky, včetně politiky ovlivňující nabídku pracovní síly, investice, mobilitu faktorů a energii;
- alokace a distribuce zdrojů, včetně veřejných výdajů a financování a analýzy významných výdajových programů.²⁶

2) *Pracovní skupina č. 3 na podporu dosažení lepší mezinárodní platební rovnováhy*²⁷ jejímiž členy jsou v podstatě představitelé zemí – členů G10²⁸. Její jednání jsou vysoce důvěrná a závěry neveřejné. Ostatní členské země o jejich jednání informování na pravidelných schůzkách sekretariátu a ekonomických radů stálých misí. [4]

²² Economic and Development Review Committee (EDRC)

²³ Economic Policy Committee (EPC)

²⁴ tj. účastní se v něm vysocí úředníci, kteří mají vliv na hospodářské politiky členských zemí

²⁵ Working Party № 1 on Macroeconomic and Structural Policy Analysis

²⁶ Fajkusová, B. Vznik, cíle a činnost Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Praha: Vysoká škola ekonomická; Fakulta mezinárodních vztahů, 2001, s. 129.

²⁷ Working Party № 3 on Policies for the Promotion of Better International Payments Equilibrium

²⁸ Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, Nizozemí, Švédsko, Švýcarsko, USA, VB; Fajkusová, B. Vznik, cíle a činnost Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Praha: Vysoká škola ekonomická; Fakulta mezinárodních vztahů, 2001, s. 129.

3) Pracovní skupina pro krátkodobé ekonomické výhledy²⁹ je v podstatě fórem pro systematickou výměnu krátkodobých předpovědí ekonomického vývoje v členských zemích. Je jich vyžíváno pro již zmiňovanou publikaci OECD - Economic Outlook (Ekonomický výhled).

Výbor pro ekonomické přehledy je odpovědný za projednávání ekonomických politik všech členských zemí.³⁰ Za jeho hlavní činnost se dá tedy označit provádění mnohostranného dohledu nad realizací ekonomických politik.

Zprávy o ekonomické politice mají dlouhá léta standardní podobu. Obsahují makroekonomickou analýzu a strukturální kapitoly, z nichž jedna je věnována aktuálnímu tématu, a doporučení výboru k dalšímu vývoji makroekonomických a strukturálních politik. Tyto zprávy jsou publikovány podobně jako Economic Outlook a představují nezávislý zdroj informací o jednotlivých členských zemích OECD³¹, který je hojně vyhledáván. [11]

B) Finanční, fiskální a podnikové záležitosti

Tato oblast zahrnuje hned několik výborů a pracovních skupin. První dvě patří k nejvýznamnějším a do jejich kompetence spadá jedna z nejdůležitějších aktivit OECD a přestože každý z těchto výborů má jiné specifické úkoly, často jednají na společných zasedáních a vzájemně se doplňují.

Výbor pro mezinárodní investice a nadnárodní podniky³² je výborem, jehož hl. úkolem je odpovědnost za rozvoj a posílení spolupráce členských zemí v oblasti mezinárodních investic a nadnárodních podniků. K hlavním výsledkům jeho práce patří Deklarace o mezinárodních investicích a nadnárodních podnicích, jejíž součástí je Směrnice pro nadnárodní podniky. [11]

²⁹ Working Party on Short-term Economic Prospects

³⁰ v intervalu 12-ti měsíců (země G7) a 18-ti měsíců (malé ekonomiky)

³¹ i některých nečlenských zemí

³² Committee on International Investment and Multinational Enterprises (CIME)

CIME má 2 pracovní skupiny:

- 1) *Pracovní skupina pro směrnici*³³ jenž je aktivována jen v případě nutnosti.
- 2) *Pracovní skupina pro boj s úplatkářstvím v mezinárodních podnikatelských transakcích*,³⁴ na jejíž půdě byla vyjednána Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích; slouží jako fórum pro spolupráci s nečlenskými zeměmi, IGOs a INGOs. [4]

Výbor pro pohyby kapitálu a neviditelné operace³⁵ je jediným výborem, jehož členové jsou jmenováni ad personam na základě nominace čl. zemí. Je zodpovědný za posuzování všech otázek spjatých s výkladem a implementací ustanovení obou Kodexů liberalizace OECD a dalších instrumentů Rady v oblasti liberalizace pohybu kapitálu a běžných neviditelných operací. [11]

Od roku 2003 byly výbory CMIT a CIME sloučeny do jednotného **Výboru pro investice**³⁶, který kombinuje pravomoci a povinnosti obou výborů dohromady. Výbor je tedy odpovědný za instrumenty liberalizace v oblasti mezinárodních investic a služeb. Podporuje mj. liberalizační politiky týkající se mezinárodního kapitálového pohybu a další.

Výbor pro pojišťovnictví³⁷ přispívá k rozvoji a posílení spolupráce mezi členskými zeměmi v oblasti pojišťovnictví a provádí studie o politikách členských zemích v této oblasti a o vývoji v sektoru. Obecně se o něm dá říci, že je fórem pro konzultace a výměnu názorů, sleduje činnosti jiných mezinárodních těles v této oblasti a je odpovědný za monitorování a podporu koordinace prací OECD v pojišťovnictví a rovněž může předkládat návrhy a stanoviska Radě a jiným výborům.

Výbor pro pojišťovnictví má 2 pracovní skupiny:

- 1) *Pracovní skupina vládních expertů pro solventnost v pojišťovnictví*³⁸

³³ Working Group on the Guidelines

³⁴ Working Group on Bribery in International Business Transactions

³⁵ Committee for Capital Movements and Current Invisible Operations (CMIT)

³⁶ Investment Committee

³⁷ Insurance Committee

³⁸ Working Party of Governmental Experts on Insurance Solvency

2) Pracovní skupina pro soukromé důchody³⁹ sleduje soukromé penzijní systémy v čl. zemích, analyzuje je a zabývá se příslušnými technickými otázkami, atp. [4]

Výbor pro finanční trhy⁴⁰ sleduje a studuje opatření ke zlepšení fungování národních finančních trhů a mezinárodního finančního a devizového trhu.⁴¹

Výbor pro finanční trhy má 2 pracovní skupiny:

1) Pracovní skupina pro finanční statistiku⁴²

2) Pracovní skupina pro řízení dluhu⁴³ jenž poskytuje jediné fórum pro setkávání expertů pro otázky řízení dluhu.

Výbor pro fiskální záležitosti⁴⁴ se zabývá tím, jak mohou daně přispět k lepší alokaci a využití ekonomických zdrojů, a to jak z domácího, tak mezinárodního hlediska, zvyšováním účinnosti daňové politiky jakožto nástroje pro dosahování cílů, daňovými smlouvami apod. Věnuje se průběžné revizi Modelové smlouvy o zdaňování příjmu a majetku a Směrnice pro převodní ceny. K novějším aktivitám výboru patří také otázky škodlivé daňové soutěže. [11] Vzhledem k širokému záběru činnosti tohoto výboru má do velké míry rozvětvenou strukturu podřízených orgánů, nelze se tedy jimi zabírat dopodrobna.⁴⁵

Výbor pro politiku a legislativu hospodářské soutěže⁴⁶ je pověřen hodnocením vývoje v oblasti soutěžního práva a politik, a to jak v členských zemích, tak v mezinárodních organizacích. Podporuje mezinárodní spolupráci při přípravě a vynucování soutěžního práva.

³⁹ Working Group on Private Pensions

⁴⁰ Committee on Financial Markets

⁴¹ problematika devizových trhů byla začleněna do působnosti tohoto výboru na základě zrušení Výboru pro měnové a devizové otázky

⁴² Working Party on Financial Statistics

⁴³ Working Party on Debt Management

⁴⁴ Committee on Fiscal Affairs

⁴⁵ Fajkusová, B. Vznik, cíle a činnost Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Praha: Vysoká škola ekonomická; Fakulta mezinárodních vztahů, 2001, s. 156

⁴⁶ Committee on Competition Law and Policy

Tento výbor zastřešuje tyto pracovní skupiny:

- 1) *Pracovní skupinu pro mezinárodní spolupráci*,⁴⁷ jenž má studovat uzavírání smluv, které by mohly poškodit mezinárodní obchod.
- 2) *Pracovní skupinu pro soutěž a regulaci*,⁴⁸ jenž má hodnotit a analyzovat a posléze vytvářet doporučení k otázkám soutěžní politiky, jenž se týkají vytváření, fungování a novelizace či rušení sektorálních nebo celoeconomických regulačních režimů.

C) Věda, technika a průmysl

V rámci této oblasti působí hned několik výborů. Jedním z nich je **Výbor pro vědeckotechnickou politiku**.⁴⁹ Je odpovědný za podporu mezinárodní vědeckotechnické spolupráce tak, aby přispívala k dosažení ekonomických a sociálních cílů vlád členských zemí. Pozornost je zvláště věnována integraci této politiky s jinými vládními politikami a identifikaci možností, kde je možné a vzájemně výhodné tuto politiku v mezinárodním měřítku harmonizovat. V rámci tohoto výboru pracuje celá řada podřízených orgánů, např. *Fórum pro globální vědu, Pracovní skupina pro biotechnologie, Pracovní skupina pro inovace a technickou politiku*, atp.

Výbor pro informační, počítačovou a komunikační politiku⁵⁰ je odpovědný za examinaci otázek vznikajících z rozvoje a aplikace nových technologií a služeb (typu elektronického obchodu), včetně jejich dopadů na ekonomiku a společnost jako takovou. I tento výbor zastřešuje několik pracovních skupin (*Pracovní skupina pro informační ekonomiku*, atd.)

Výbor pro prostředí v průmyslu a obchodě⁵¹ se zabývá hodnocením významných trendů v průmyslu a průmyslových politikách členských zemí a problémy adaptace průmyslu na měnící se podmínky. Zvláštní pozornost věnuje výbor malým a středním podnikům, otázkám regulace, konkurenceschopnosti, vlivu globalizace na malé a střední podniky, podpoře podnikání apod.

⁴⁷ Working Party № 3 on International Co-operation

⁴⁸ Working Party № 2 on Competition and Regulation

⁴⁹ Committee for Scientific and Technological Policy (CSTP)

⁵⁰ Committee for Information, Computer and Communication Policy

⁵¹ dříve Průmyslový výbor – Industry Committee

Výbor pro spotřebitelskou politiku⁵² se tradičně věnuje otázkám ochrany spotřebitele, v současné době především v oblasti elektronického obchodu. V roce 1999 byla výborem připravena Směrnice k ochraně spotřebitele v elektronickém obchodě, která byla posléze schválena ve formě doporučení Rady.

D) Obchod

Obchodní výbor⁵³ umožňuje čl. zemím prozkoumávat a analyzovat nové obchodní problémy nebo aspekty obchodní politiky předtím, než jsou zralé k diskusi na negociačním fóru, tj. ve Světové obchodní organizaci.⁵⁴ OECD poskytuje řadu analýz pro další liberalizaci obchodu, regulatorní reformu, v oblasti vztahů obchodu a zemědělství, životního prostředí a hospodářské soutěže.

Obchodní Výbor má 2 pracovní skupiny:

- 1) **Pracovní skupina obchodního výboru**⁵⁵ má stejnou pracovní náplň jako samotný výbor, schází se však v době, kdy nezasedá samotný výbor a při své práci se řídí diskusemi a závěry výboru.
- 2) **Pracovní skupina pro vývozní úvěry a úvěrové záruky**⁵⁶ funguje hlavně jako přípravné fórum pro jednání Skupiny participantů „Ujednání o Směrnici pro oficiálně podporované vývozní úvěry“, které má za cíl stanovit jednotná "pravidla hry" (minimální úrokové sazby, maximální délka úvěrů apod.), zamezit podbízení a tak zabránit distorzi mezinárodního obchodu.⁵⁷

Výbor pro ocel se zabývá hodnocením trhu s ocelí (z hlediska výroby i obchodu) a restrukturalizací.

⁵² Committee on Consumer Policy

⁵³ Trade Committee

⁵⁴ Fajkusová, B. Vznik, cíle a činnost Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Praha: Vysoká škola ekonomická; Fakulta mezinárodních vztahů, 2001, s. 146.

⁵⁵ Working Party of the Trade Committee

⁵⁶ Working Party on Export Credits and Credit Guarantees

⁵⁷ v mezinárodním obchodě má rozhodovat kvalita a cena zboží, nikoliv doprovodné platební podmínky

E) Energetika

Tuto oblast pokrývá činnost dvou agentur: **Mezinárodní energetická agentura**⁵⁸ (přispívá k zajištění stability v zásobování ropou a ropnými produkty mj. tím, že stanovuje pravidla řešení krizových situací, podporuje dosahování úspor ve spotřebě energie a hledání alternativních zdrojů.

Agentura pro jadernou energii,⁵⁹ jejím cílem je spolupráce členských zemí na mírovém využití atomové energie, vč. výzkumu a vývoje, ekonomických aspektů jaderné energetiky, bezpečnosti jaderných zařízení, harmonizace regulačního rámce v této oblasti apod.

F) Rozvoj

Politika podpory rozvoje je garantována **Výborem pro rozvojovou pomoc**⁶⁰, který je jedním z hlavních orgánů OECD, jak vyplývá ze zakládající Úmluvy. Přestože se jedná o aktivitu financovanou všemi čl. zeměmi, nejsou v tomto výboru zastoupeny všechny z nich.⁶¹ Má 23 členů (22 zemí sdružených v OECD⁶² + Evropská komise). Zvláštní postavení pozorovatelů mají mezivládní organizace jako je např. IMF, WB či UNDP.

DAC má pod sebou 5 pracovních skupin:

1) Pracovní skupina pro finanční aspekty rozvojové pomoci⁶³

- Zabývá se podmínkami poskytování pomoci, zvláště pak se zaměřuje na jejich harmonizaci ve vztahu k chudším zemím.
- Analyzuje zadluženost rozvojových zemí a bere v úvahu různorodost toků, které k ní vedou.⁶⁴
- Věnuje se technickým problémům spojeným s organizací veřejných zakázek na projekty rozvojové pomoci.

⁵⁸ International Energy Agency (IEA)

⁵⁹ Nuclear Energy Agency (NEA)

⁶⁰ Development Assistance Committee (DAC)

⁶¹ členské země OECD nezastoupené v DAC: České republika, Island, Korea, Maďarsko, Mexiko, Polsko, Slovenská republika, Turecko

⁶² země EU před posledním rozšířením v roce 2004 + Austrálie, Japonsko, Kanada, Norsko, Nový Zéland, Švýcarsko, USA; viz <http://www.oecd.org/dataoecd/41/13/34409123.pdf>

⁶³ Working Party on Financial Aspects of Development Assistance

⁶⁴ oficiální rozvojová pomoc, vývozní úvěry, a jiné transfery

- Udržuje úzké pracovní vztahy s IBRD, IMF a skupinou pro vývozní úvěry a úvěrové garance Obchodního výboru OECD.

2) Pracovní skupina pro statistiku⁶⁵

- Zabývá se revizí a zlepšováním statistického vykazování toků finanční a technické pomoci.⁶⁶
- Předkládá celou řadu doporučení DAC.⁶⁷
- Rovněž předkládá návrhy a doplňky statistického dotazníku DAC
- Provádí revizi společného systému vykazování DAC a IBRD, atd.

3) Pracovní skupina pro hodnocení pomoci⁶⁸

- Pověřena výměnou informací, zkušeností a spolupráce mezi národními a mnohostrannými orgány, jejichž cílem je zlepšení procesu hodnocení jednotlivých členů, standardizace metodologických a koncepčních přístupů, dále položení základů pro koordinaci donorů a využívání získaných zkušeností při přípravě a tvorbě projektů a programů.
- Podporuje zrod a rozvoj kultury sebehodnocení v rozvojových zemích.

4) Pracovní skupina pro rozvojovou spolupráci a životní prostředí⁶⁹

- Slouží jako fórum pro konzultace a koordinaci politik mezi členy DAC s cílem toho, aby rozvojová spolupráce přispívala k udržitelnému rozvoji a lepšímu využívání přírodních zdrojů v rozvojových zemích.
- Její činností jsou národní strategie udržitelného rozvoje, světové úmluvy o ochraně životního prostředí, atp.

⁶⁵ Working Party on Statistics

⁶⁶ v podstatě je jedno, zda-li jde o pomoc přímou či přes mnohostranné instituce

⁶⁷ např. doporučení týkající se nutnosti max. srovnatelnosti výkazů mezi členy DAC a jinými donory či doporučení týkající se širokého využití těchto poznatků všemi participujícími stranami k formulaci jejich rozvojových politik a priorit

⁶⁸ Working Party on Aid Evaluation

⁶⁹ Working Party on Development Co-operation and Environment

5) Pracovní skupina pro rovnost mužů a žen⁷⁰

- Zaměřuje se na podporu rovných příležitostí mužů a žen v aktivitách v rámci rozvojové pomoci a monitoruje pokrok dosažený tímto směrem, podporuje výměnu informací a zkušeností.

Z rozhodnutí Rady bylo v roce 1962 zřízeno Rozvojové středisko⁷¹, které má poloautonomní status - není tedy v úzkém slova smyslu orgánem OECD.

G) Místní rozvoj a veřejná správa

Oblast místního rozvoje garantuje Výbor pro cestovní ruch a Výbor pro politiku územního rozvoje⁷² poskytuje fórum pro výměnu názorů a diskusi o reakcích na strategické problémy v oblasti teritoriálního rozvoje a analyzuje trendy s důrazem na ekonomický rozvoj, dobrou úroveň správy a řízení (governance), sociální soudržnost. Měl by mít 3 podskupiny zabývající se politikami městských oblastí, venkovských oblastí a statistiky. [4]

Veřejnou správou se zabývá Výbor pro veřejnou správu,⁷³ diskutuje otázky spojené s efektivní prací veřejné správy a s governance v širším slova smyslu; hlavním cílem jeho činnosti je podporovat aktivity členských zemí, zaměřené na zlepšení kvality a efektivity veřejného sektoru a jeho schopnost modernizovat vládní byrokratický systém. [11]

Zaměřuje se na 4 základní procesy:

- řízení rozhodovacích procesů;
- provádění veřejných programů;
- rozpočtování veřejných zdrojů;
- řízení lidských zdrojů.

H) Vzdělávání, zaměstnanost, práce a sociální věci

Tuto sféru zájmů pokrývá Výbor pro vzdělávání.⁷⁴ Jeho hlavním úkolem je hodnotit výhledy a politiky pro růst vzdělání tak, aby odpovídalo sociálním a ekonomickým cílům.

⁷⁰ Working Party on Gender Equality

⁷¹ Development Centre

⁷² Territorial Development Policy Committee

⁷³ Public Management Committee (PUMA)

⁷⁴ Education Committee

Výbor pro zaměstnanost, práci a sociální věci⁷⁵ se zabývá sociální politikou v širokém smyslu vč. otázek podpory zaměstnanosti, zdravotní politiky, migrace, statistickými otázkami v této oblasti.

ELSAC má pod sebou 3 pracovní skupiny:

- 1) *Pracovní skupina pro migraci*⁷⁶
- 2) *Pracovní skupina pro statistiku zaměstnanosti a nezaměstnanosti*⁷⁷
- 3) *Pracovní skupina pro zaměstnanost*⁷⁸

I) Životní prostředí a zemědělství

Výbor pro životní prostředí⁷⁹ byl zřízen již v roce 1970 jakožto jeden z klíčových orgánů OECD a jeho činnost je považována za primární aktivitu organizace; má široký mandát, odvíjející se od podpory spolupráce mezi členskými zeměmi vedoucí k naplňování společných environmentálních cílů. [4]

Podporuje integraci environmentální, ekonomické a sociální politiky za účelem dosažení udržitelného rozvoje, provádí hodnocení stavu a vývoje životního prostředí, připravuje ukazatele životního prostředí a srovnatelných údajů a statistik apod. Má množství pracovních skupin věnujících se např. chemickým látkám, nakládání s odpady, biotechnologiím, dopravě, biodiverzitě apod. [11]

Zemědělský výbor⁸⁰ se zabývá obecnými otázkami zemědělské politiky a liberalizace zemědělského sektoru. Má několik komoditních pracovních skupin. Zabývá se také vztahem zemědělství k životnímu prostředí a k obchodu.

Vedle tohoto výboru existuje plně samostatný **Rybářský výbor**,⁸¹ který má podobný mandát jako Zemědělský výbor, jen je zaměřen na oblast rybolovu.

⁷⁵ Employment, Labour and Social Affairs Committee (ELSAC)

⁷⁶ Working Party on Migration

⁷⁷ Working Party on Employment and Unemployment Statistics

⁷⁸ Working Party on Employment

⁷⁹ Environment Committee

⁸⁰ Committee for Agriculture

⁸¹ Fisheries Committee

J) Spolupráce s nečleny

OECD sdružuje nejen 30 nejvyspělejších zemí světa, ale rovněž úzce spolupracuje s více než 70 nečlenskými zeměmi. Za tímto účelem byl zřízen **Výbor pro spolupráci s nečlenskými zeměmi**.⁸²

Zvláštní **teritoriální programy** existují pro Rusko, Čínu a Brazílii, Jihovýchodní Evropu, Pobaltí, Latinskou Ameriku a Asii. Vedle toho je OECD činné v oblasti rozvojové spolupráce, kdy rozvíjí např. dialog s africkými zeměmi (NEPAD).

Podle **tematického zaměření** se OECD ve spolupráci s nečleny orientuje na následující oblasti, ve kterých se konají pravidelná Globální fóra:

- udržitelný rozvoj;
- znalostní ekonomika;
- governance;
- daně;
- obchod;
- zemědělství;
- hospodářská soutěž.

⁸² Committee on Co-operation with Non-Members (CCNM)

4 Instrumenty OECD

OECD je na základě Konvence zmocněna přijímat k plnění cílů **rozhodnutí** (decisions), činit **doporučení** (recommendations) a uzavírat **smlouvy** s členskými i nečlenskými státy a mezinárodními organizacemi. Rozhodnutí, doporučení, smlouvy, příp. jiné dokumenty OECD (deklarace, ujednání apod.) týkající se členských států jsou označovány za **instrumenty OECD**.

Závažnost těchto instrumentů je rozdílná, např. rozhodnutí jsou pro členské státy závazná (po splnění případných ústavních podmínek pro jejich vstup v platnost), pokud není stanoveno jinak. Doporučení naproti tomu jsou sice právně nezávazná, ale jsou předkládána členským zemím, aby posoudily, jak je budou v domácích podmínkách, pokud to uznají za vhodné, plnit či implementovat tak, aby jejich národní prostředí bylo mezinárodně (v rámci OECD) kompatibilní.

Využívána je **metoda tlaku mezi rovnými partnery v ekonomických vztazích (peer pressure)**. Ekonomický prostor vytvořený členskými zeměmi OECD je vysoce homogenní a cílem členských zemí je dosažení maximálního stupně takové stejnorodosti. Tato dynamická homogenita (konvergence hospodářských politik při jejich současném pohybu vpřed) je mj. důsledkem provádění koordinovaných politik, jak je stanoveno v Konvenci. Všeobecně se považuje společné směřování za nejlépe zajištěné prostřednictvím otevřeného dialogu mezi zástupci členských zemí a tím, že tito zástupci společně posuzují situaci každého jednotlivého státu.

Metoda "peer pressure" se vyvinula postupně, její počátky lze vysledovat již v roce 1947 během uskutečňování Marshallova plánu. Byla aplikována od začátku existence předchůdkyně OECD - OEEC, a to především v procesu rozdělování americké pomoci, hodnocení její efektivnosti a pak již zcela systematicky při hodnoceních hospodářských politik členských zemí OEEC.

V OECD, která nedisponuje žádnými sankcemi ani jinými možnostmi vynucování přijatých závazků či příslibů, je základní pracovní metodou, která je dále podpořena

vědomím náležitosti k celé OECD jakožto klubu (kde platí nepsané gentlemanské dohody či "čest člena klubu").

Rozhodnutí a doporučení jsou v zásadě přijímána na základě **vzájemného souhlasu (konsensu) všech členů**, pokud není jednomyslně rozhodnuto jinak. Každý člen má jeden hlas. Absence při přijímání rozhodnutí nebo doporučení neznámá neplatnost takového aktu; přijímaný instrument je závazný pro všechny členské země s výjimkou té, která se zdržela. Samotná metoda konsensu podporuje výše zmíněné chápání sounáležitosti a umožňuje použití "peer pressure". [11]

Instrumenty OEEC byly při vzniku OECD rozděleny do 4 kategorií, pro zjednodušení celého procesu:

- 1) Instrumenty OEEC, jenž byly převedeny bez jakýchkoli úprav se schvalovací procedurou v Radě.*
 - 2) Instrumenty OEEC, jenž byly modifikovány provedením věcných změn a úprav se schvalovací procedurou v Radě.*
 - 3) Instrumenty OEEC, jenž neměly být zachovány, ale obsahovaly takové aktivity, které měly být v rámci OECD zachovány.*
 - 4) Instrumenty OEEC, jenž neměly být zachovány ani po formální, ani po věcné stránce.*
- [4]

Mezi hlavní instrumenty patří:

- A.** Kodexy liberalizace`
- B.** Deklarace o mezinárodních investicích a Směrnice pro nadnárodní společnosti`
- C.** Instrumenty v oblasti fiskální`
- D.** Boj proti úplatkářství v mezinárodních podnikatelských transakcích.

Mezi další instrumenty patří instrumenty OECD v oblasti životního prostředí, které pokrývají zvláště nakládání a pohyb chemických látek a odpadů, poskytování informací a základní parametry politiky životního prostředí apod.

4.1 Kodexy liberalizace

Kodex liberalizace běžných neviditelných operací⁸³ a **Kodex liberalizace kapitálových pohybů**⁸⁴ byly přejaty z OEEC, OECD potvrdila jejich platnost rozhodnutím v roce 1961 (viz kapitola 2.2).

Jde de facto o výčet operací v jednotlivých oblastech (běžné neviditelné operace a pohyby kapitálu) a jejich rozčlenění na operace aktivní (příliv) a pasivní (odliv). Základním východiskem pro aplikaci kodexů je úplná liberalizace všech položek. Každá země si však může, na základě existující domácí legislativy, vyhradit určité výjimky z liberalizace jednotlivých položek. Výhrady musí být vždy opřeny o zákon. [4]

Počet a charakter výjimek či výhrad (**reservations**) musí být přijatelný z hlediska ostatních zemí. Jejich definitivní znění schvaluje Rada OECD.

Naproti tomu se pravidelně konají hodnocení členských států nebo horizontální hodnocení jednotlivých položek, při nichž se posuzuje oprávněnost těchto výhrad. Na jejich odstraňování, a to i podle ekonomické situace, je aplikována metoda tlaku mezi rovnými partnery v ekonomických vztazích - "peer pressure".

Kodexy zakotvují dva základní principy:

- a. **standstill** (nezhoršování poskytnutých podmínek) a
- b. **rollback** (postupné odstraňování výhrad a zlepšování podmínek). [4]

Dalším principem, který je dodržován, je rovnost zacházení se všemi cizozemci pocházejícími ze členských států OECD, tzn. nelze poskytnout výhodnější podmínky některým státům OECD ve srovnání s jinými. Výjimku z tohoto pravidla představují "měnová nebo hospodářská seskupení", jejichž členové si mohou mezi sebou poskytovat výhodnější podmínky než poskytují třetím státům. Definice uvedená v obou kodexech respektuje pravidla GATT/WTO a vztahuje se pouze na integrační seskupení vyššího

⁸³ Code of Liberalisation of Current Invisible Operations

⁸⁴ Code of Liberalisation of Capital Movements

stupně než je celní unie. Evropské (asociační) dohody nezakládají podmínky pro evokaci tohoto článku.

4.2 Deklarace o mezinárodních investicích a Směrnice pro nadnárodní společnosti

Vlády členských zemí OECD reagovaly v roce 1976 na hospodářský vývoj ve světě, který se nesl v duchu narůstající síly nadnárodních monopolů a nežádoucími projevy jejich chování v zemích, v nichž investovaly, přijetím **Deklarace o mezinárodních investicích a nadnárodních podnikůch**, jejíž přílohou je **Směrnice pro nadnárodní podniky** (Guidelines for Multinational Enterprises), jako doporučený dokument upravující vztahy mezi nimi, vládou a odbory. V roce 2000 prošla Deklarace o mezinárodních investicích a nadnárodních podnikůch a Směrnice pro nadnárodní podniky rozsáhlou novelizací.

V preambuli Deklarace se země odvolávají na rostoucí význam investic v mezinárodním měřítku, na jejich zvyšující se úlohu ve světovém hospodářství a jejich přínos k hospodářskému rozvoji. Přiznávají a odvolávají se rovněž na skutečnost, že v celém tomto procesu hrají nadnárodní společnosti klíčovou roli. Mezinárodní spolupráce zemí na tomto poli zájmu může zlepšit investiční klima, maximalizovat pozitiva a minimalizovat a řešit problémy vznikající v důsledku operací nadnárodních podniků.

Směrnice pro nadnárodní podniky je jednou ze čtyř částí Deklarace věcné povahy (dalšími třemi jsou: Národní zacházení, Konfliktní požadavky a Pobídky a disentivy). Její dodržování ze strany nadnárodních podniků je zcela dobrovolné a není právně vynutitelné. Je však jakýmsi souborem směrnic, či norem firemního chování a je všeobecně očekáváno, že podniky tento soubor budou akceptovat a že jím budou řídit.

Smyslem Směrnic není fakt, že by nadnárodní společnosti měly být kontrolovány, ale její existence má pomáhat zabraňovat nedorozuměním a přispívat k vytvoření podmínek vzájemné důvěry a atmosféry předvídatelnosti jednání mezi podnikateli, zaměstnanci a státem.

4.3 Instrumenty v oblasti fiskální

Je to jedna z oblastí, na které závisí kvalita a vzájemná srovnatelnost podnikatelského prostředí mezi členskými státy OECD. Z tohoto titulu je mezi všemi instrumenty OECD zastoupena velkým počtem doporučení, jenž lze rozdělit do těchto tematických celků:

- A. boj proti daňovým únikům a vyhýbání se daním;⁸⁵
- B. tzv. převodní ceny;⁸⁶
- C. zamezení dvojímu zdanění – Modelová daňová smlouva o zdaňování příjmu a kapitálu;⁸⁷
- D. boj proti úplatkářství;⁸⁸
- E. potírání škodlivé daňové soutěže.⁸⁹

Modelová daňová smlouva o zdaňování příjmu a kapitálu má od svého vzniku velký vliv na negociace, provádění a interpretaci daňových smluv. Státy prakticky do značné míry přizpůsobily této smlouvě své smluvní vztahy v daňové oblasti. Úspěch na tomto poli zájmu lze měřit např. počtem nových či revidovaných smluv uzavřených po přijetí Modelové daňové smlouvy.

Hlavním přínosem této smlouvy je fakt, že usnadnila jednání mezi zeměmi a umožnila dosáhnout harmonizace vzájemných daňových smluv, která je v zájmu všech zúčastněných (daňových poplatníků i daňových správ). Její dopad je dalekosáhlý, neomezuje se pouze na území členských států, slouží i pro potřeby dalších mezinárodních organizací jako je např.

⁸⁵ doporučení přijato 1977; klade důraz na vzájemnou výměnu zkušeností a informací a vybízí k intenzivní mezinárodní spolupráci, atp.

⁸⁶ doporučení přijato 1979; převodními cenami se rozumí: ceny, v nichž probíhají transakce mezi mateřskými a dceřinými společnostmi nebo mezi podniky pod společnou kontrolou, a to často přes hranice států; sjednocení metodiky zabráňuje zneužití různých daňových jurisdikcí v různých zemích, které by mohly vést k daňovým únikům

⁸⁷ první kroky učiněny již v roce 1955 v rámci OEEC, doporučení OECD přijato 1963;

⁸⁸ doporučení dokončena 1994; zaměřeno hlavně na oblast zamezení daňové odčitatelnosti úplatků (poskytování úplatků zahraničním veřejným činitelům bylo totiž v mnoha zemích OECD akceptováno jako „náklad podnikání“) a dále na využití mezinárodní spolupráce a přeshraniční výměny informací v rámci daňových smluv k odhalování a trestnímu stíhání úplatkářství

⁸⁹ doporučení přijato 1998; základním problémem jsou škodlivé daňové praktiky ve formě daňových rájů nebo preferenčních daňových režimů; definuje faktory, na jejichž základě lze tyto preferenční praktiky označit za škodlivé, v žádném případě nedefinuje minimální sazbu pro zdaňování příjmů, kterou by bylo možné označit za hranici, pod níž by daňové praktiky byly označeny za škodlivé a nežádoucí

OSN. Posloužila např. jako základ pro vytvoření Modelové smlouvy OSN mezi vyspělými a rozvojovými zeměmi o zamezení dvojího zdanění.

4.4 Boj proti úplatkářství v mezinárodních podnikatelských transakcích

Boj proti tak mocnému fenoménu jako je úplatkářství bylo, je a bude politickou, společenskou, právní, finanční a hlavně morální výzvou. Nejvýznamnější vliv v negativním slova smyslu má úplatkářství na rozvojové země, odklání od nich pomoc rozvinutých zemí a zvyšuje náklady na poskytování této pomoci. Dalším negativem úplatkářství je fakt, že je zdrojem značných ekonomických nákladů, škodí rozvoji mezinárodního obchodu a investic tím, že k běžným nákladům operace přidává další a tím ve svém důsledku omezuje působení trhu.

Úmluva o boji s podplácením veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions) byla členskými státy OECD a některými nečlenskými státy vyjednána v průběhu let 1996-7 a podepsána 17. prosince 1997 jako jeden z nástrojů celosvětového boje proti korupci. Úmluva vstoupila v platnost 15. února 1999. Pro ČR vstoupila v platnost 21. března 2000.

Rada doporučila členským zemím, aby se zaměřily na přijetí účinných opatření hlavně v těchto oblastech: trestní právo a jeho použití v oblasti úplatkářství, občanské, obchodní a správní právo a předpisy, daňová legislativa, účetnictví, bankovníctví a finančníctví (uchovatelnost záznamů o transakcích a jejich následná kontrola), zákony a předpisy vztahující se ke státním subvencím, licencím, veřejným zakázkám a dalším výhodám.

Nejnověji se analytická činnost OECD zaměřuje na následující prioritní oblasti:

- úplatkářství ve vztahu k zahraničním politickým stranám;
- výhody přislíbené nebo poskytnuté jakékoliv osobě v očekávání, že se stane zahraničním veřejným činitelem;

- uplácení zahraničních veřejných činitelů jako predikativní trestný čin pro praní špinavých peněz;
- úloha zahraničních poboček a off-shorových center v úplatkářství.

5 Současná činnost OECD

Charakterizovat činnost této organizace stručně, jasně a výstižně je obsáhlý cíl. Jedná se o mezivládní organizaci, která v současné době sdružuje 30 hospodářsky nejsilnějších států světa, které v rámci OECD platformy úzce spolupracují s dalšími 70 státy světa (viz příloha č.2), nevládními organizacemi a dalšími subjekty jako jsou občanské sdružení, výkonné a řídicí orgány dalších mezinárodních organizací mezivládního i nevládního charakteru.

Aby dosáhla svého poslání a svých cílů, vyvíjí bohatou činnost, která pokrývá všechny aspekty hospodářské a sociální politiky. Rozsáhlost aktivit postihuje rovněž obsáhlou oblast veřejných zájmů. Z tohoto vyplývá, že rozsah všeho, čím se OECD zabývá a v čem se různým způsobem angažuje, je nepřehledný.

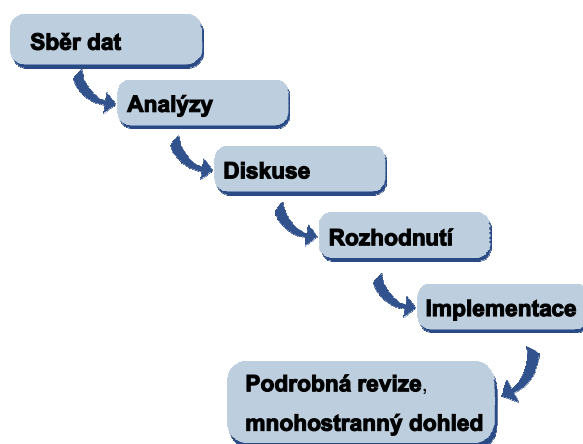
<i>stárnutí obyvatelstva</i>	<i>zemědělství, potravin a oblasti rybolovu</i>	<i>biotechnologie</i>
<i>konkurence</i>	<i>společenského zřízení</i>	<i>korupce</i>
<i>rozvoje</i>	<i>digitální ekonomiky a informační společnosti</i>	<i>ekonomie</i>
<i>vzdělávání</i>	<i>nově vznikajících a přechodových ekonomik</i>	<i>zaměstnanosti</i>
<i>energetiky</i>	<i>podnikání, průmyslu a služeb</i>	<i>životního prostředí</i>
<i>financí</i>	<i>ekonomického růstu</i>	<i>zdraví</i>
<i>informačních a komunikačních technologií</i>	<i>pojištění a důchodů</i>	<i>mezinárodní migrace</i>
<i>investic</i>	<i>veřejného sektoru a jeho správy</i>	<i>regulačních reforem</i>
<i>vědy a výzkumu</i>	<i>sociální oblasti</i>	<i>udržitelného rozvoje</i>
<i>daní</i>	<i>teritoriální ekonomiky</i>	<i>obchodu</i>
<i>transportu</i>		

Tabulka 1 - oblasti zájmu OECD; zdroj: www.oecd.org

Podle svojí vlastní veřejné prezentace na svých oficiální stránkách na celosvětové informační síti – Internetu se OECD zaměřuje zejména problematiky, jejichž výčet lze najít v tabulce č.1. [21]

Z tohoto je patrné, že nelze předpokládat, že by bylo možné se každému z těchto témat věnovat dopodrobna. Není důležité, jaká témata spadají do oblasti zájmu OECD, ale spíše to, jak je s těmito základními myšlenkami pracováno a jaký to má následný dopad na zúčastněné subjekty a na širokou veřejnost vůbec.

Uvedené okruhy spadají do kompetencí jednotlivých pracovních orgánů, o niž bylo referováno v kapitole č.3. Přestože jsou zpracovávány na různých úrovních OECD, postup se neliší v žádné sledované problematice na žádné organizační úrovni. Je tedy možné říci, že každý pracovní proces sleduje přesně model, který je znázorněn na schématu viz obr.1. Jak je z tohoto schématu patrné, hlavním cílem dnešní organizace OECD není poskytování materiálních a finančních podpor svým členům a rovněž nejde o organizování podpory finančního a materiálního charakteru méně hospodářsky rozvinutým zemím, ale jedná se o součinnost při ekonomickém rozvoji především na odborné úrovni.

Obrázek 0 - Schéma postupu práce v rámci OECD

Nejpodstatnějším aspektem této spolupráce je sdílení informací ve všech oblastech, ve kterých je organizace zainteresována, vytvoření programů pro spolupráci nejen jednotlivých zemí, ale i celých regionů a pomáhání vládám a obyvatelům profitovat z mezinárodního obchodu a investic. Neméně důležitým aspektem je i spolupráce

s nepolitickými představiteli obyvatelstva prostřednictvím jednotlivých komisí (BIAC, TUAC atd.),⁹⁰ spolupracovat s nimi na tématech jako je životní prostředí, obchod, elektronická komerce a sociální politika a zároveň zpřístupňovat všechny informace širokému spektru zájemců.

Pro tuto práci jsou relevantní zejména oblasti ekonomického charakteru, ale v další části této práce bude publikována i myšlenka, že všechno souvisí se vším a tudíž ani čisté ekonomické problematiky nejsou oddělitelné od ostatních problematik a naopak, neboť žádná lidská činnost není prováděna ve vakuu, proto její dopad na ostatní části celku zvaného lidská existence není nulový.

Pokud lez nějak tedy filtrovat oblasti, na které se OECD zaměřuje, dá se konstatovat, že činnosti v oblasti zájmu zaměřené na ekonomické problematiky se soustřeďují zejména na:

- Analýza a publikace srovnávacích dat a vytváření výhledů
- Vytváření politik zaručujících ekonomický růst a stabilitu
- Pomáhání vládám pracovat společně na posilování všestranného obchodního systému
- Podporování expanze finančních služeb a přeshraničního toku investic
- Propagování nejlepších praktik v mezinárodním měřítku.

Výrazem vzájemné spolupráce na platformě OECD je uskutečňování např. výročních ministerských zasedání zemí OECD⁹¹ a další doprovodné akce jako jsou: ministerská zasedání Rady OECD, jejímž tradičním doplňkem se stalo fórum OECD, či ministerské zasedání IEA.

5.1 Postavení OECD v současné světové ekonomice

Postavení OECD v současné světové ekonomice se dá přirovnat k postavení učitele ve škole plné různorodých žáků – cca 200 zemí světa, přičemž jen někteří mají tu výsadu být

⁹⁰ Business and Industry Advisory Committee, Trade Union Advisory Committee

⁹¹ Poslední ministerský summit OECD proběhl 3. - 4.května 2005 a další je naplánován na 22. – 23.května 2006

členy prestižního školního klubu. V každé škole se najdou premianti, průměrní žáci i propadlíci. Pan učitel se snaží žákům ukazovat cestu, kudy se mají dát, co je pro ně nejlepší, a čím obohatí nejen sebe, ale celé okolí kolem sebe. K roli učitele samozřejmě patří i další práva a povinnosti. Jednou takovou povinností je hodnotit prospěch svých žáků. V klasické škole se udílejí vysvědčení, v tomto případě OECD coby pedagog vydává hodnotící zprávy. Užitím této metafory lze demonstrovat, že OECD by se měla snažit více, než jen vydávat hodnotící zprávy a nejrůznější expertízy, stejně tak jako dobrý učitel nekončí u strohého výkladu a hodnocení svých žáků.

Jednotlivé zprávy OECD hovoří jasně, vystoupení jednotlivých řečníků na Fórech OECD nesou rovněž jasná poselství a záleží na představitelích jednotlivých zemí, jak se s tím vypořádají. Jsou jen 2 cesty – důvěřovat a poučit se z těchto zpráv a aplikovat doporučení OECD do praxe a vysvětlovat svým obyvatelům, proč právě tyto kroky jsou těmi správnými, nebo jít vlastní cestou. A přesně o tom je smysl této organizace. Bude-li více takových, kteří se spolehnou na nezávislé expertízy odborníků pracujících pro OECD a budou následovat jejich doporučení, pak má tato organizace své opodstatnění ve světě, pokud ovšem většina zkonstatuje, že se těmito doporučeními řídit nelze, pak je na místě začít přemýšlet, jestli má taková organizace setrvat ve své existenci, nebo ji a její smysl a cíl posunout jiným směrem.

Zatím se zdá, že existence OECD nemusí být z výše uvedeného důvodu ohrožena, ale na druhou stranu by se měl změnit přístup v komunikaci s okolním světem. Podobně jako dobrý učitel by měl komunikovat s ostatními pedagogy, rodiči a ostatním okolím svého žáka, aby jej lépe pochopil, pochopil jeho pohnutky, klady a zápory. Stejně tak by mělo dojít k mnohem užší spolupráci mezi jednotlivými státy, univerzálními organizacemi jako je právě OECD, WTO, OSN, IMF, WB apod., které působí celosvětově a mezi partikulárními a regionálními organizacemi typu EU, ASEAN, NAFTA, OPEC apod., aby byli spokojeni s výsledkem všichni, nejen část světové populace, jako je tomu více či méně v současné době.

V současné době již existuje jakási vzájemná spolupráce mezi těmito subjekty, jedná se spíše o politický akt ochoty jednat a spolupracovat, který není uveden v praxi do takové míry, jak by bylo možné si představovat (více v kapitole č.).

Lze tedy konstatovat, že současná činnost této organizace by měla odstartovat pomocí lepší komunikace a širšího dialogu její budoucí přínos celému světu. Měla by se stát organizací, která má jen jakýsi poloakademický, skleníkový charakter. Mnohdy obyčejní lidé nevědí, co to je vlastně za organizaci, jaký je její smysl, co je jejím cílem.

Jednou za čas se dá zaregistrovat v médiích, že tato organizace publikovala tu nebo onu zprávu. Ve srovnání s jinými organizacemi je vlastní prezentace OECD a její profilace pro velice úzkou skupinu lidí – politiků, úředníků, expertů a analytiků. Pokud ovšem chce uspět do budoucna, mělo by dojít k jejímu bližšímu kontaktu s širší veřejností, větší otevřenosti vůči dalším zemím, protože co jsou platné analýzy a expertízy z nejrůznějších oblastí ekonomického a společenského života, když se jejich praktická stránka nedotkne široké populace.

Příkladem praktického důsledku působení OECD v reálném ekonomickém životě jsou iniciativy prosazované v rámci OECD, Evropské Unie a ve Spojených státech v oblasti týkající se správy a řízení obchodních a výrobních společností.⁹² Tato problematika v posledním období nabývá z pohledu zvýšení důvěry investorů čím dál víc na své důležitosti. Se snahou o vytvoření jednotných a řádně nastavených pravidel se setkáváme jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Iniciativy, ke kterým dochází tedy na půdě OECD a mnohých dalších institucí jednoznačně směřují k posílení práv akcionářů a zainteresovaných stran, a přeneseně také k posílení konkurenceschopnosti podniků.

Pod pojmem *Corporate governance* neboli jinými slovy pod **správou a řízením společností** jsou chápány zaprvé vztahy mezi vedením společnosti, její radou, akcionáři a ostatními dotčenými subjekty a zadruhé způsob, jakým jsou dosahovány cíle dané společnosti, struktura jejich orgánů a jak je plněn dohled nad její činností.

⁹² "Corporate governance" - často používaný anglický termín

Problematika *Corporate governance* nabývá v poslední době čím dál tím víc na své důležitosti. Soukromé společnosti nejenže hrají klíčovou roli v ekonomice států, ale i lidé v čím dál širším měřítku pověřují tyto subjekty správou svých úspor či zajištěním důchodových příjmů. Proto jsou správně nastavená pravidla *Corporate Governance* důležitá pro širokou část populace.

V roce 2001 byly odstartovány finanční a účetní skandály, které nemají konce. Italská firma Parmalat, která se dostala do problémů na začátku letošního roku, je zatím poslední z řady obviněných společností. S podobnými problémy se však potýkaly i jiné firmy, například Enron a Worldcom v USA, Ahold v Evropě, ale i jiné.

Nedávné skandály kolem krachu těchto společností vynesly do popředí mnoha diskusí neutuchající potřebu reformy stávajících pravidel řízení společností a účetních standardů nejen ve Spojených státech, ale i v celosvětovém měřítku. Nejzávažnější problém je spatřován v nedostatečné průhlednosti činností firem a malé odpovědnosti za důsledky plynoucí z něj.

Na platformě OECD se iniciují aktivity týkající se *Corporate Governance* soustředující se na vytvoření určitých obecných pravidel správného řízení společností. Výsledkem této snahy bylo v roce 1999 vydání *Principů Corporate Governance*, které v roce **2004** prošly revizí a byly přizpůsobeny stávajícím potřebám. Revidovaná pravidla se soustředují na posílení práv akcionářů a ostatních dotčených subjektů (včetně věřitelů), předcházení střetů zájmů, zabránění zneužívání přidružených společností, zpřehlednění pravidel odměňování vedoucích pracovníků a managerů, zajištění integrity finančního trhu, transparentnost a vymahatelnost stanovených pravidel.

Vzhledem k tomu, že pravidla řízení společností jsou úzce spjata s kulturními činiteli určitého společenství (kultura podnikání, právní kultura), jsou pravidla OECD formulována velmi obecně s tím, že až jejich implementace na národní úrovni zohlední veškeré tyto aspekty a umožní vytvoření pravidel nejlépe vyhovujících danému podnikatelskému prostředí.

OECD se nicméně snaží podpořit implementaci těchto pravidel na regionální úrovni prostřednictvím tzv. **regionálních kulatých stolů**, které vytvářejí prostor pro vzájemnou diskusi a výměnu informací mezi experty z veřejné a soukromé sféry a rozhodovacími orgány. Výsledkem těchto diskusí jsou tzv. **Bílé knihy**, které obsahují konkrétní doporučení ohledně správného nastavení pravidel *Corporate Governance*. V současné době existují kulaté stoly pro oblast: Asie, Eurasie, Latinské Ameriky, Ruska a Jihovýchodní Evropy.

Hlavní principy OECD směřují k:

- zajištění efektivního právního a regulačního rámce pro řádné řízení společností;
- ochraně a usnadnění výkonu práv akcionářů;
- rovnému zacházení vůči akcionářům;
- posílení práv akcionářů;
- zajištění přístupnosti a transparentnosti informací týkajících se společnosti, zejména pokud jde o její finanční situaci, činnost, vlastnictví a řízení společnosti;
- zajištění odpovědnosti dozorčí rady.

Mezinárodní standardy *Corporate Governance* byly v Česku na národní úrovni implementovány v rámci **Kodexu správy a řízení společností**. Tento kodex vznikl z iniciativy Komise pro cenné papíry a je založen na principech OECD (2004). Jde již o druhé revidované znění, které odráží změny, jaké tyto principy doznaly na úrovni OECD od roku 1999. Principy kodexu jsou formulovány pouze prostřednictvím doporučení, přičemž jenom některé z nich byly promítnuty do platné legislativy.

Hlavními principy, na kterých je Kodex založen, jsou **principy**:

- osobní odpovědnosti správních ředitelů,
- průhlednosti (transparentnosti) jednání správních rad a
- kontrolovatelnosti veškeré správy a managementu ze strany akcionářů, veřejnosti i státu.

Přijetí těchto principů by mělo vést k odstranění některých prvků neetického chování a praxe, ke zlepšení podnikatelského prostředí a především ke zvýšení důvěry investorů.

Měly by proto být vyvinuty veškeré snahy, aby tento kodex dodržovaly i firmy, jimž tato povinnost není uložena přímo ze zákona.

5.2 Fóra a ministerské summity OECD

Během **ministerského zasedání Rady OECD** diskutují ministři 30 členských zemí a pozvaných nečlenských zemí⁹³ aktuální problémy světové ekonomiky, jako je dopad globalizace, liberalizace obchodu či mezinárodní rozvojová spolupráce. V letošním roce budou projednávána zejména strukturální a makroekonomické téma, a to zejména ekonomický výhled, zajišťování ekonomické stability a zlepšování výkonnosti ekonomiky, implementace reforem ekonomiky s cílem dosažení růstu zaměstnanosti a dále budoucnosti OECD. Na pořadu nesmí chybět ani problematika mezinárodního obchodu, jenž je probírána každým rokem, letos bude zaměřena na hodnocení dalšího vývoje multilaterálních jednání o Rozvojovém programu z Doha v období po konferenci ministrů zemí WTO, které proběhlo v prosinci 2005 v Hongkongu a na zdůraznění nutnosti přijetí nezbytných opatření s cílem zdárného ukončení těchto jednání do konce roku 2006. [19]

Naproti tomu **Fórum OECD** časově předchází ministerský summit OECD a diskutuje podobná témata, ale v širším kruhu. Má formu konference, které se účastní velké množství zainteresovaných osob nejrůznějších zemí a nejrůznějších profesí. Mezi takové účastníky lze počítat řadu osobností podnikatelského sektoru, dále významné osobnosti občanské společnosti (akademici a představitelé médií) a představitelé států všech kontinentů světa (nejen představitelů členských, ale i nečlenských zemí) a v neposlední řadě přední osobnosti mezinárodních a nadnárodních, či nevládních organizací.

Tato setkání se opakují s pravidelnou periodou jednoho roku. Pro letošní rok bude tématem této konference je „Vyvážená globalizace“. Budou diskutovány tři hlavní problematiky (Čína, Obchodní politika a Globalizace a velkoměsta), které budou dále rozvíjeny do dílčích témat jako jsou otázky nevyváženého vývoje globální ekonomiky, optimalizace

⁹³ pro setkání v roce 2005 to byly mj. Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Rusko, JAR

působení finančních trhů na rozvoj ekonomiky, řízení procesu integrace Číny a Indie do světové ekonomiky a problematika vytváření nových pracovních příležitostí v 21. století.

OECD Fórum 2005 (2.-3. května 2005) – V loňském roce byla ústředním tématem „Bezpečnost, stabilita a rozvoj jakožto hlavní síly budoucnosti a jako jeden ze tří hlavních řečníků se jej zúčastnil Ing. Martin Jahn, který v té době zastával ve vládním kabinetu pozici vicepremiéra pro ekonomiku.

Kromě stručného představení vlastní osoby tehdejšího místopředsedy vlády ČR a krátkého představení ČR paní Constance A. Morella, velvyslankyní Spojených národů při OECD se musel vlastní projev Ing. Jahna vejít i s prostorem pro dotazy k jeho osobě a k České republice do stanovených 30 min., jak je program těchto každoročních summitů nabytý. Česká republika byla zde představena jako mladá a rozvíjející se země⁹⁴, která ve světovém – globálním měřítku za posledních 15 let učinila velký krok dopředu.

Hlavním smyslem vystoupení Místopředsedy vlády ČR bylo prezentování české ekonomiky jako ekonomiky, která za 15 let prodělala velký krok při transformaci z plně řízené na tržní s využitím expertíz OECD a následování řady směrnic, které OECD publikovala. ČR byla prezentována jako země, která během těchto 15 let vstoupila jako první postkomunistická země do OECD a která se rovněž stala novou členskou zemí EU, země, která se v poslední době může pochlubit velice dobrými výsledky makroekonomických ukazatelů (meziroční růst ekonomiky, mírou nezaměstnanosti, či mírou inflace) – všechny tyto ukazatele jsou pod dlouhodobým průměrem celé Eurozóny (viz srovnání v další části).

Snahou rovněž bylo se podělit o tyto zkušenosti a taktéž ukázat, jak je důležité pro každého nově přichozího, aby byl naprosto rovnocenným partnerem ve všech sférách jakéhokoli zájmu a aby s ním bylo tak zacházeno, Ať již jde o členství v jakékoli organizaci, či společenství, nebo jde-li o nového hráče na politickém, ekonomickém, společenském – prostě globálním poli. Ing. Jahn rovněž upozornil na fakt, že česká ekonomika je v celosvětovém měřítku malou ekonomikou a že pokud chce uspět v celosvětovém měřítku

⁹⁴ viz projev velvyslankyně C.A.Morella na OECD Fóru 2005 jako předřečnice pana Jahna

musí být konkurenceschopná, což je obecně platná pravda a každá, nejen malá země – ekonomika, by se měla tímto pravidlem řídit. Dále upozornil na fakt, že zejména takto malé ekonomiky jsou nejvíce závislé na globálním světě, protože takto malé ekonomiky mohou být konkurenceschopné pouze tehdy, budou-li organizovány ve větších celcích jako je například EU. Zmínil několik základních myšlenek a bodů, se kterými by se mělo každé takové uskupení, jako je EU, vypořádat:

- 1) **Jednotný trh** – jde o hlavní důvod, proč vznikla EU a vznikají další uskupení po celém světě (ASEAN, NAFTA), k jeho dosažení je nutné zrušit absolutně všechny bariéry, což je například pro EU zatím nedosaženým cílem a na tento fakt upozorňuje i OECD, která volá po větší liberalizaci trhu práce, trhu zboží a služeb a trhu kapitálu. Zde se právě dostává do sporu se samotnou Evropskou unií. Experti OECD poukazují na fakt, že země, které dosáhli určitého stupně liberalizace své ekonomiky, dosahují vyššího růstu HDP, než země, které stále upřednostňují národní zájmy a zájmy určitých skupin ve své zemi, jako to lze pozorovat v EU (viz např. přechodná období v oblasti volného pohybu osob, která byla vyjednána s některými zeměmi původní „15“ a přistoupiвшими 1.5.2004);
- 2) **Ochrana životního prostředí** – jako konkurenční výhoda;
- 3) **Rozdělení rozpočtu EU** v duchu dodržení Lisabonské agendy, což je ambiciózní plán rozvoje evropské ekonomiky založeném mimo jiné na rozšíření IT a vyšším důrazu na vzdělání a výzkum, rozvoj a inovace, na kterém se dohodli čelní představitelé zemí EU v březnu 2000,
- 4) **Rozvoj sociálního systému** – zejména penzijních systémů, zdravotních systémů a trhu práce samotného, který není v současné podobě dlouho udržitelný;
- 5) **Legislativa a byrokracie** – mělo by docházet k zjednodušování, regulaci a zeštíhlování v této oblasti pro lepší transparentnost a nižší náklady, které jsou spojené zejména s byrokracií.

Se stanovisky aktérů loňského Fóra OECD se lze více, či méně ztotožnit, ale nejpodstatnější je, jak se k celé záležitosti postaví odpovědní lidé, aby takováto setkání a konference měla taky nějaké praktické důsledky a nešlo jen o přednes „silných řečí“.

5.2.1 Nejdiskutovanější téma na platformě OECD

Nejvíce diskutovaným tématem na politickém a ekonomickém poli je bezesporu **globalizace**. OECD se snaží jednak o veřejnou diskusi nad výsledky globalizace, ale také o to, aby vývoj nerozdělil společnost na ty, kteří z tohoto procesu získají, a na ty, kteří především ztratí. I na toto téma zazněly příspěvky na loňském Fóru OECD. Jedná se o úkaz komplikovaný s důsledky pro všechny zúčastněné natolik rozdílnými. S tím je spojena i rozdílnost postojů k tomuto fenoménu.

Zatímco představitelé Francie prezentovali fakt, že Francouzi jsou ze 2/3 proti globalizaci a jejich hlavním argumentem je vysoká míra nezaměstnanosti a strach o penzijní a zdravotní systém, švédská ministryně pro udržitelný rozvoj Mona Sahlin poukazovala na fakt, že energie a energetický průmysl je klíčem pro ekonomický růst a odstranění chudoby a spolu s dalšími zdůrazňovala fakt, že správný přístup k energetické otázce je hlavním klíčem k dosažení cílů, které si OECD stanovila do dalšího tisíciletí.

Z tohoto úhlu pohledu se zdá, že je to holý nesmysl, ovšem kdyby to tak bylo, nekonalo by se pravidelně jednou za dva roky *ministerské zasedání Mezinárodní energetické agentury* (IEA), která je přidruženou organizací k OECD se sídlem v Paříži. Poslední takový summit proběhl vloni paralelně s Fórem OECD a ministerským summitem Rady OECD a diskutovanými tématy byly rostoucí ceny energií a dopad dynamicky se rozvíjejících se ekonomik jako je Čína na světovou ekonomiku. Ministři pro energetiku a ekonomičtí ministři OECD se navíc probírali dlouhodobými investicemi do energetických zdrojů.

Je celkem logické, že zaznívají rozdílné názory na proces globalizace a na jeho důsledky a na vše, čeho se tento fenomén týká. V čem je tedy problém? Globalizace je nevyhnutelný směr rozvoje civilizace a vznik globální společnosti je pouze otázkou času, pokud se tak

ještě nestalo, tak tomu dochází každou minutu, každou sekundu, kdy dochází k mezistátní výměně informací, zboží a služeb.

Hnacím motorem je globalizace ekonomických aktivit, která propojuje výrobu a trhy různých zemí, a to prostřednictvím obchodu se zbožím a službami, pohybu kapitálu a informací a vzájemně provázané sítě vlastnictví a řízení nadnárodních společností.

Největším problémem spojeným s procesem globalizace je narůstání rozdílů mezi nejbohatšími a nejchudšími zeměmi světa, které je do určité míry způsobeno charakterem ekonomické globalizace, neboť zisky nadnárodních společností z výroby, lokalizované v rozvojových zemích, slouží mimo jiné ke kumulaci bohatství ve světě vyspělém.

V případě globalizace státní hranice nehrají roli mantinelů, uvnitř nichž je výrobní proces uzavřen. Dochází k vytváření nadnárodních společností. Ty využívají výhod lokalizace jednotlivých částí firmy v různých částech světa a produkce zboží a služeb je organizována na nadnárodní úrovni. Hlavním cílem těchto společností je maximalizace zisku a akumulace kapitálu. V případě, že je dosavadní trh nasycen a nenabízí mnoho možností pro další růst, dochází k expanzi na nové trhy.

Nadnárodní společnosti začaly vedle výroby pracovat v oblasti služeb, obchodu a výrobních službách. Globalizaci produkce zboží rychle následovala globalizace distribuce zboží, a to prostřednictvím mezinárodních maloobchodních řetězců – jakými jsou hypermarkety a supermarkety, kterou jsou pomyslnou špičkou ledovce a pro většinu lidí představují nejviditelnější stránku globalizace. Pro rozvoj a chod globální ekonomiky jsou podstatnější služby např. finančnictví, poradenské a právnícké firmy, firmy na trhu s nemovitostmi, z oblasti reklamy a médií.

Vedle nadnárodní organizace produkce došlo v posledních desetiletích k vytvoření nového mezinárodního finančního systému, založeného na 24-hodinovém obchodování s měnami, akciami a dalšími finančními produkty, prostřednictvím tří největších finančních center v New Yorku, Londýně a Tokiu. Od konce 80. let se postupně odděluje reálná ekonomika výroby a obchodu se zbožím a službami od symbolické ekonomiky finančních transakcí.

Vytváří se tzv. virtuální ekonomiky, kde spekulanti se směnnými kurzy, akciemi a jinými finančními produkty přemísťují v rámci globální ekonomiky obrovské sumy peněz.

Globalizace byla mimo jiné umožněna technologickou informační revolucí, která poskytla základní technickou infrastrukturu pro chod globální ekonomiky. Informační technologie se stávají klíčovým faktorem produktivity a konkurenceschopnosti firem. Na významu nabývají zejména informační technologie, mezi nimiž hrají klíčovou roli telekomunikace a celosvětová informační síť Internet. Tyto slouží k expresní komunikaci mezi jednotlivými obchodními stranami a umožňují rychlé projednání obchodních kontraktů mezi společnostmi z různých zemí světa. Mnoho klíčových obchodů dnes není závislých na nákladní dopravě a často není nezbytný k akci ani osobní kontakt. Nové informační technologie tak umožňují flexibilní řízení jednotlivých částí společností rozmístěných v různých částech světa.

Globalizace je ovšem něco více, než jen příliv a přeliv peněz a zboží. Je to *vzrůstající vzájemná závislost lidí světa*. Problém se skrývá v faktu, že je to proces, kterému nelze nijak uniknout, který nelze nijak **zastavit** a bojovat proti němu, protože jediný možný způsob je nerealizovatelný a ten tkví v tom, že **by** se jednotlivé lokality/státy či jiné a možná i menší územní celky **musely** úplně **izolovat** od všeho dění kolem sebe, aby nedokázaly absorbovat nové myšlenky, nápady, nové způsoby myšlení, práce, produkce, prodeje, prostě všechny vlivy ve všech sférách lidské činnosti.

V praxi existují takové příklady, kdy *izolace od okolního světa vede k zaostávání země*, jejích obyvatel. Takový příkladem může být např. **Kuba** díky embargům, která na ni byla uvalena z politických důvodů. V zásadě těmi příklady, kdy je ekonomika izolovaná a tzv. uchráněna od globalizačních vlivů, mohou být státy, na které jsou dlouhodobě uvalena nejrůznější politická, hospodářská a další embarga. Tyto země jsou v izolaci před globalizmem, řekněme, z umělých příčin. Ale jsou i oblasti, které jsou před vlivem toho fenoménu chráněna přírodními podmínkami., ale tato ochrana je jen dočasná, na rozdíl od těch umělých, protože právě ten tlak globalizace se rozpíná jako plyn a přírody se nikdo neptá, jestli se jí to líbí, nebo ne. Kdežto o umělých bariérách takto hovořit nelze, ty musí odstranit lidé domluvou.

Na druhé straně se řada zemí díky globalizaci dostalo z kategorie zemí, jejichž hospodářství stálo především na zemědělství. A tak *se mnohé zemědělské chudé země staly bohatšími průmyslovými zeměmi*, či profitují zejména z *turistického ruchu*. Samozřejmě, že se tak nestalo přes noc, ale změna přišla relativně pozvolna, ve srovnání s rychlostí přerodu společnosti zejména v Západní Evropě a USA na průmyslově orientované ekonomiky, jedná se o relativně rychlou přeorientaci ekonomik ze zemědělství na průmysl. Došlo k využití již známých technologií a znalostí západní společnosti.

Z dlouhodobého hlediska opravdu ale **není možné** globalizaci **zadržet**, a proto je nezbytné ji zlidštit a určit její pravidla závaznými mezinárodními humanitárními zákony a předpisy, které by chránily osoby z nižších společenských vrstev a obyvatele třetího světa. Ovšem vybudovat takovou globalizaci s mravním, politickým a ekonomickým charakterem není úkol snadný a je otázkou, zda-li takové kroky budou všeobecně přijaty a nebudou označovány za sociální inženýrství.

Zajímavou myšlenkou byl návrh na **zavedení tzv. počítačové daně** povinné pro všechny státy, vztahující se na všechny informace, předávané elektronickou poštou. Touto cestou získané prostředky by byly věnovány na urychlení rozvoje nejchudších, civilizačně zaostalých zemí. Otázka však zní, do jaké míry by tento návrh byl proveditelný po technické a praktické stránce. Je zřejmé, že takto formulovaná myšlenka není založena na detailnějším zkoumání a není podložena ničím, co by říkalo, že s tímto postupem budou všichni souhlasit. Se zavedením každé další nové daně jsou problémy v každé zemi a není jisté, co by s tím provedl fakt, že by se to týkalo všech vyspělých zemí a s největší pravděpodobností by takovéto opatření narazilo na veřejný odpor, protože ***negativní psychologický faktor pojmu „DAŇ“ by převážil nad faktorem dobrého pocitu, že by se tím mohlo pomoci zemím třetího světa v jejich rozvoji.***

Jednoznačné je, že globalizace by tedy měla být lidem přibližována, aby se jí nemuseli obávat, a to ve všech zemích světa. Mezinárodní organizace typu OECD by měly vyvíjet větší úsilí na politické a ekonomické úrovni k tomu, aby se globalizační tendence udržely

v mantinelech dlouhodobě udržitelného rozvoje a aby se nezvětšovaly rozdíly mezi bohatými a chudými zeměmi světa.

5.3 Respekt OECD a implementace jejích stanovisek

Za poslední dvě dekády se životní úroveň v některých zemích OECD snížila oproti zemím s nejlepšími výsledky - zejména v Japonsku a řadě kontinentálních evropských zemích snížila. A současně se v dalších – jiných zemích OECD zvýšil potenciální růst (viz příloha č.3). Toto ukazuje na politickou obratnost v hospodářské politice, jak nejlépe podněcovat trvalý životní růst.

Na toto reagovala i samotná OECD, která na základě tohoto dlouhodobého trendu překročila k tomu, že od loňska začala vydávat zprávu pod názvem „**Cesta růstu**“.⁹⁵ V tomto hodnotícím průzkumu se zaměřuje na 5 doporučení pro tvorbu opatření vedoucích k ekonomickému růstu, a to pro každého člena OECD zvlášť. V zásadě záleží jen na každé vládě, jak bude obratná při jejich plnění.

Jedním z mnoha příkladů, kdy doporučení OECD není v plném souladu s dalšími subjekty, jako je EU, kdy jsou vzájemné postupy a přístupy k určité problematice protichůdné a způsob řešení problémů je rozdílný. Jedním takovým může být například otázka daní, či otázka potřeby nejrozumnějších reforem.

Na druhé straně internetový portál Euractiv.cz v únoru letošního roku upozornil na fakt, že i když se vlády jednotlivých zemí pokusí následovat doporučení OECD, může veškeré snažení ztroskotat na nedostatečné komunikaci mezi lidmi a představiteli státu. [23]

OECD ve své zprávě o ekonomickém růstu na rok 2006 naznačuje, že by země EU měly zvýšit počet zaměstnaných, zároveň v dokumentu týkajícího se reforem hospodářské politiky „Cesta vzhůru – 2006“ vydání uvádí, že již byly provedeny kroky ke zvýšení produktivity práce, nebo právě probíhají, ale pokud jde o kroky/reformy vedoucí ke

⁹⁵ V originále „Going for Growth“

zlepšení využití pracovní síly nebyly ve většině případů realizovány, či aspoň přijaty, nebo přinejmenším plánovány.

Zpráva OECD poukazuje na nevyváženost reforem. V řadě zemí se prosazují reformy týkající se podnikatelských aktivit, jsou rušena nejrůznější omezení a přijímána taková opatření, která mají usnadnit co nejvíce podnikání – v Česku se nejčastěji hovoří o změně systému a zkrácení doby nezbytně nutné k založení firmy/obchodní společnosti.

Naproti tomu trh práce v lepším případě často zůstává rigidní k jakékoli snaze o jeho reformu, v horším případě vede snaha o jeho reformu k masovým protestům. Nejčastějším důvodem těchto protestů je snaha obyvatelstva udržet si maximální míru výtěžků sociálního státu, jejich hlavním tvrzením je, že za problémy pracovního trhu stojí tolik zmiňovaná globalizace. Dalším možným důvodem může být fakt, že obyvatelstvo chápe nutnost reforem, ale nesouhlasí s jejich pojetím, a to buď na laické nebo odborné (zejména ekonomické a právní) úrovni.

Je zapotřebí podotknout, že sama OECD v důsledku monitoringu fenoménu globalizace učinila možná překvapující závěr, že za problémy pracovního trhu ve vyspělých zemích není globalizace pracovního trhu – odliv pracovních příležitostí do lokalit s nižšími mzdovými náklady, příliv nové a levné pracovní síly v podobě přistěhovalců z ekonomicky slabších států, stejně tak vstup Číny a Indie do světového obchodu a nedávné rozšíření EU zvyšují sociální nejistoty při hledání práce zejména v zemích Západní Evropy.

OECD ve své zprávě o zaměstnanosti (OECD Employment Outlook) z loňského roku jasně uvádí, že liberalizaci obchodu a investic lze přičíst jen malý zlomek ztráty pracovních příležitostí v zemích OECD. Proto by se OECD měla zasadit o to, aby v členských zemích byl zahájen proces přizpůsobování a pracovníci byli co nejpružněji přizpůsobováni na nové pracovní příležitosti a nikoli se vymlouvat a vinu svalovat na globalizaci.

Jakékoliv iniciativy v této oblasti, které probíhají právě ve Francii, či Německu, jsou masově odmítány a je proti nim hromadně protestováno. Podíváme-li se na to, jak probíhají protesty proti již schválenému zákonu o zaměstnávání ve Francii, zjistíme i další

důvody neúspěchu reformy již v počátku. Plány francouzského premiéra de Villepina povolit pravidla i pracovnímu trhu pro mladší 26 let se setkaly s masovým nesouhlasem. Nejenže francouzská vláda nevysvětlila dostatečně nutnost takové reformy, ona chybovala v komunikaci jako takové. Francouzská vláda si stojí za tím, že tak, jak tento zákon pojala, je v pořádku a jeho uplatnění v praxi povede k růstu flexibility celého trhu práce, ale díky své neústupnosti a nedostatečné argumentací pro tento zákon nechala dojít situaci až ke stávkám, protestů a demonstracím, jenž mají mnohdy tragické důsledky. A místo, aby byla zahájena komunikace, byla použita síla k řešení tohoto konfliktu.

Doporučení OECD není pro žádnou vládu snadné implementovat. Německý příklad není jediným příkladem, kdy se snahy o provádění reformy, ke kterým nabádá také OECD, nesetkaly s širokým veřejným přijetím. Vláda kancléřsky Angely Merkel se snažila zavést delší pracovní dobu pro pracovníky ve veřejném sektoru. I zde se však setkala s odporem.

OECD by měla tedy důrazně požadovat prosazení těchto opatření:

- V první řadě zajistit, aby práce byla z finančního hlediska přitažlivější, než život opřený o sociální podpory a výhody;
- Zavést odpovídající systém podpory příjmů v případě ztráty práce a napomáhat tomu, aby nezaměstnaní nacházeli práci rychle, a to díky školení, poradenství a dalších podpor;
- Zajistit, aby zprostředkovatelny práce byly efektivně řízeny a poskytovaly v co možná největším měřítku individualizovanou pomoc nezaměstnaným;
- Zjistit, aby firmy, kterým hrozí uzavření provozu, poskytovaly zaměstnancům potřebné a přesné informace včas a v předstihu, nikoli ze dne na den uzavřít provoz a propustit zaměstnance.

Dále by měla zajistit argumentační podporu pro prosazování reformy v konkrétních zemích, aby nedocházelo k tomu, že její expertízy a doporučení budou širokou veřejností opovrhovány společně s vládními návrhy řešení této problematiky. Odkládání reformy pracovního trhu snižuje šance obstát v konkurenčním boji se zeměmi typu Číny a Indie. A co hůř? Může to úplně a definitivně podkopat podporu veřejnosti pro politiku volného trhu práce.

Mezi další ne nevýznamnou problematiku, na kterou se zaměřují doporučení OECD, je problematika inovací, vědy a výzkumu. I zde se naráží na potíže. Hlavním faktorem mluvícím proti inovačním silám je fakt, že inovace jsou dlouhodobě klíčovým zdrojem pokroku v oblasti materiální životní úrovně, avšak výsledky tohoto úsilí jsou obecně vzato značně nejisté a přínos pro společnost jako celek může být větší než pro soukromé firmy, od kterých se očekává, že to budou právě ony, kdo bude inovační úsilí rozvíjet a hlavně finančně podporovat.

Proto se mnohé země rozhodly pro takové opatření, která by takovéto tendence podporovaly. Mezi ně patří větší podpora soukromých projektů výzkumu a vývoje a zvýšení objemu financí na vědu ve státem financovaných institucích. Dále se zaměřily na zvyšování efektivity těchto opatření a jiných opatření zaměřených ke zlepšování inovačních systémů.

Skupiny	Země	Společné faktory
1.skupina <i>přední inovátoři</i>	USA, Japonsko, severské země	Kromě Japonska zaznamenaly tyto země v posledních desetiletích významný růst produktivity, vyznačují se vysokým procentem terciární vzdělanosti, některé však čelí výzvě posílení inovace služeb.
2.skupina	Anglicky mluvící země, kromě USA	Jejich společným problémem je posílení vazby mezi státem financovaným výzkumem a průmyslem.
3. skupina	Jižní Evropa Střední Evropa	Se vyznačuje potřebou zlepšit v oblasti vzdělávání. Se vyznačuje potřebou silnější konkurence na produktovém trhu.
4. skupina	Zbývající země – zejména Francie a Německo	Vykazují spíše nadprůměrné inovační výsledky, ale potřebují posílit terciární vzdělávání, většina z nich může zlepšit hospodárnost přijatých finančních opatření pro podporu soukromého výzkumu a vývoje.

Tabulka 2 - Rozdělení zemí do skupin podle společných faktorů stupně inovace, zdroj: www.oecd.org

I věda a výzkum jsou propojeny s již zmiňovanými globalizačními vlivy, ačkoli se může zdát, že tomu tak není, tak vysvětlení je jednoduché. V rámci vyspělých zemí narůstá ekonomická provázanost. Nově uplatňovanou strategií se stalo přemístění části výrobních procesů do oblastí s dostatkem levné a disciplinované pracovní síly s cílem snížení výrobních nákladů. Průmyslová výroba se začala přesunovat do zemí jižní Ameriky a jižní a jihovýchodní Asie a také do Číny. Řídící funkce, výzkum a vývoj však zůstaly v původních jádrových územích rozvinutého světa.

Při bližším zkoumání skutečnosti, jak jsou na tom jednotlivé země s inovacemi, vědou a výzkumem a co jim bylo doporučeno ze strany OECD, lze země rozdělit do následujících skupin – viz tabulka č. 2.

Česko patří do 3.skupiny, kvalitní podmínky pro vědu a výzkum a jeho následné využití v nových výrobcích a službách je dnes horší, než v ostatních zemích OECD. Hlavním problémem podle Institutu pro sociální a ekonomické analýzy není ani tak nedostatek finančních prostředků z veřejných zdrojů, jako spíše nízká efektivita celého systému financování.

Portál Euractiv.cz uvedl, že podle současného místopředsedy vlády pro ekonomiku Jiřího Havla vzrostly finanční prostředky na vědu a výzkum v posledních čtyřech letech o 46% a v následujících čtyřech letech by měly vzrůst prý dvojnásobně. Pro zvýšení konkurenceschopnosti českého výzkumu je důležité klást větší důraz na kvalitu a podporu praktických aplikací. Tato kritéria totiž v současné době nejsou při rozdělování finančních prostředků zohledňována. Zohledníme-li tento fakt, zejména v této oblasti by bylo vhodné následovat doporučení OECD a zkušeností dalších zemí OECD, aby došlo k zefektivnění inovačního procesu v ČR, protože se zdá zbytečné vymýšlet postupy a principy, které jsou již dávno vymyšlené.

6 Vztahy k členským zemím

Pokud jde o vztahy k členským zemím, zdá se být situace jednoznačná. OECD je organizace založená na dobrovolném členství, tudíž všechny země by měly dodržovat pravidla stanovená v rámci OECD.

OECD je jakousi „továrnou“ na sběr a zpracování dat, která se o jejich výsledky, pozitiva a zkušenosti dělí se všemi členy. V zásadě je na každém členu, jestli to přijme, bude se řídit radami organizace nebo ne, poněvadž v této organizaci neexistují mechanismy represe. Jinými slovy nezávaznost rozhodnutí nenutí čl. země na cokoli reagovat.

Vyvstává otázka, proč takové země v takovém závazku setrvávají? Je to prestiž, kterou těmto zemím členství poskytuje? Nebo je za tím něco úplně jiného? Nikdo jistě nechce být podezřívavý ke svému okolí.

Odpověď leží ve faktu, že okolní svět není sterilní a každá země se účastní vícero snah na řešení nejrůznějších problémů, je tudíž členem dalších organizací a má v rámci fungování v takové organizace povinnosti, závazky, které mohou být v kontrastu s tím, co by se od ní očekávalo jako od člena OECD.

Členské země OECD se dají rozdělit do geografických skupin, jak je možné vidět v tabulce č.3 je zní rovněž patrné, že např. evropské země lze dále členit na země EU a ty ostatní. Ze členství v EU vyplývají pro tyto státy další závazky a povinnosti. Pak tu jsou ostatní země Evropy, jejichž postavení ve světě je z nějakých důvodů specifické. Nejkriklavějším příkladem je Turecko.

Tato země je jediná islámská země světa s formou parlamentní demokracie, je to země, která se již 42 let snaží o členství v EU a jejích předešlých integračních uskupeních⁹⁶, je to země, která z menší části patří do Evropy a z větší části do Asie. Jakoby nepatřila nikam, přesto se snaží se jasně definovat na světovém geopolitickém a ekonomickém poli jako země rovnocenná se zeměmi vyspělého, demokratického světa a snaží se proto udělat

⁹⁶ V září 1963 byla podepsána Asociační dohoda mezi Tureckem a ES

maximum. I zde může docházet ke kolizním situacím – být více zodpovědným členem OECD, nebo se pustit do plnění Kodaňských kritérií, která musí splnit, aby mohlo být uznáno plné členství v EU. V mnohém mohlo Turecko vycházet z expertíz a doporučení OECD, aby bylo schopno co nejdříve dosáhnout splnění zejména druhého z Kodaňských kritérií.

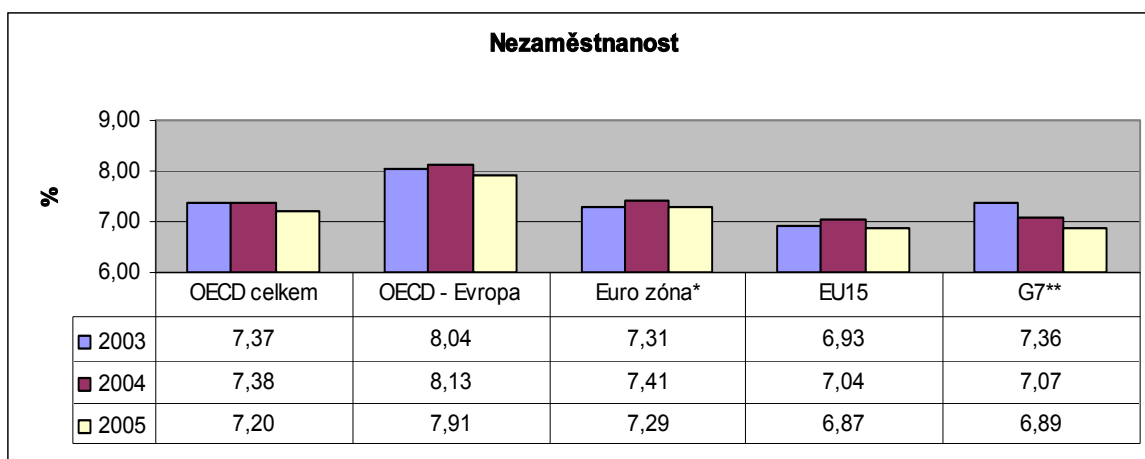
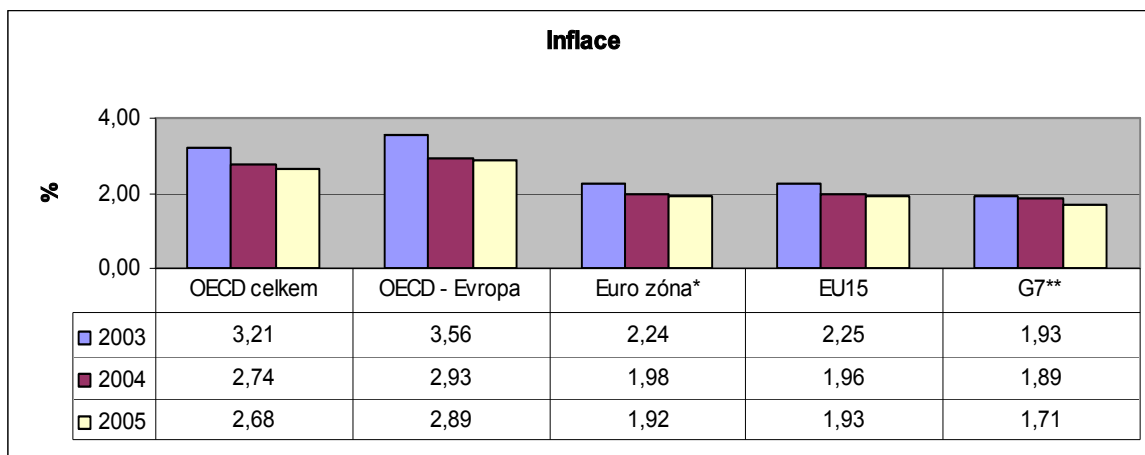
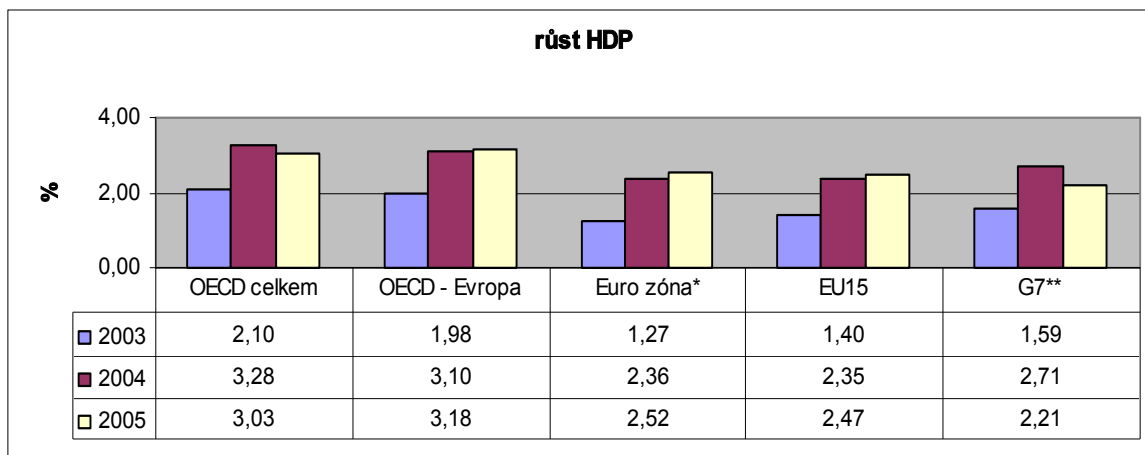
<i>Země EU</i>		<i>Asie a Oceánie</i>	
	Belgie	Nizozemí	Austrálie
	ČR	Polsko	Japonsko
	Dánsko	Portugalsko	Jižní Korea
	Finsko	Rakousko	Nový Zéland
	Francie	Řecko	
	Irsko	SR	
	Itálie	Španělsko	
	Lucembursko	Švédsko	
	Maďarsko	Velká Británie	
	Německo		
<i>ost. Evropa</i>		<i>Amerika</i>	
	Island	Švýcarsko	Kanada
	Norsko	Turecko	Mexiko
			USA

Tabulka 3 - Geografické rozdělení zemí OECD

Využití výhod členství v organizaci jako je OECD vedlo k tomu, že na podzim loňského roku získalo Turecko status fungující tržní ekonomiky. Vždyť 19 z 30 zemí OECD jsou členské země EU, což značí, že původní EU15 a 4 z 10 nově přistoupivších zemí a jejich odborníci mohou směřovat OECD „evropským“ směrem.

Evropský vliv v hospodářsko-politickém směru, je značný i ve srovnání s takým ekonomickým gigantom jakým je USA, i když je snaha dojít konsenzu i mezi těmito tradičními hospodářskými rivaly jako je USA a Evropa. O síle evropské části OECD vypovídá i následující obr.2, ze kterého je patrné, že po hospodářské stránce jsou země

původní „Evropské patnáctky“ relativně dobře, alespoň pokud jde o míru inflace a nezaměstnanosti.

Obrázek 1 - Grafy srovnávající tři základní makroekonomické ukazatele v uskupeních zemí OECD podle standardních kritérií; * státy EMU, ** Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, Velká Británie, USA

Pokud jde o HDP, tak ostatní země OECD vykazují lepší výsledky, než původní EU15 a USA, či Kanada. Největší meziroční nárůst HDP vykazuje právě Turecko a postkomunistické země jako je ČR, Maďarsko, Polsko a Slovensko. Výjimku tvoří Irsko, ale právě Irsko je specifickým příkladem. Tato ekonomika by mohla být učebnicovou ukázkou toho, že se nemají prosazovat krátkodobá řešení, že se má investovat do vědy, výzkumu a do vzdělání.

Pokud se dá zjednodušovat, je možné konstatovat, že spolupráce zemí na platformě OECD může vést i k dalším výhodám, než-li jsou ty základní, které jsou definovány samotnou OECD. Patří mezi ně tolikrát zmíněný sběr a analýza statistických a ekonomických dat, jejichž pomocí lze porovnávat země mezi sebou. Pro jejich sběr a analýzu jsou použity stejné metody, data jsou tudíž srovnatelná pro všechny zúčastněné strany. Dále poskytuje prostředky pro monitorování jejich hospodářských, sociálních a environmentálních politik, diskutování a sdílení zkušeností a společné hledání těch nejlepších postupů a řešení i těch nejběžnějších problémů.

Takovými hlavními pozitivy jsou například vylepšení vlastní pozice ve světové ekonomice, či vylepšení pozice při dalších jednáních v rámci i mimo OECD. A bezesporu je to hlavně vzájemná motivace být tím lepším a být tím vzorem v jakékoliv sledované oblasti.

7 Vztahy k nečlenským zemím a organizacím

Kromě třiceti členů udržuje OECD pracovní vztah s dalšími 70 nečlenskými zeměmi a civilními organizacemi. Vede s nimi diskuse, prosazuje a koordinuje politiky OECD ku prospěchu všech. Podílí se na šíření pozitivních zkušeností směrem od členských zemí k nečlenům, které přispívají ke stabilnímu růstu ekonomik, sociálnímu rozvoji a správnému vedení země. Dále jde o dialog a spolupráci mezi OECD a dalšími mezivládními organizacemi (viz kapitola 7.1).

Základními společnými tématy, která jsou nejčastějšími body spolupráce OECD s dalšími subjekty, je problematika udržitelného rozvoje, veřejné správy a managementu, otázky týkající se biotechnologií, problematiky spojené s přechodem na tržní způsob hospodaření, či s nově vznikajícími ekonomikami.

Kromě toho, že mají tyto subjekty možnost se účastnit Fóru a to nejen na pasivní úrovni, ale i na aktivní úrovni, existují místní a regionální programy. Jsou definovány geografické oblasti – Eurasie, Asie a Jižní Amerika, ve kterých existují specifické podmínky spolupráce mezi OECD a ostatními zeměmi či organizacemi. Každá oblast má vlastní regionální program i podprogramy a územní programy (přechodové ekonomiky, Baltické země, Jihovýchodní Evropa, Asie, Afrika/NEPAD, Latinská Amerika). Kromě toho existují programy určené jen pro konkrétní ekonomiky – Čína, Rusko, Brazílie. A operativně pracuje i v dalších oblastech.

7.1 Vztahy k organizacím podobného či rozdílného typu

Vztahy s dalšími organizacemi lze členit v dvou rovinách. Buď se jedná o vztahy pasivní nebo aktivní podle míry zapojení, nebo se jedná o vztahy pracovní či diplomatické. Mezi pasivní spolupráci patří zejména model velvyslanců a pozorovatelů. Mezi aktivní vztahy patří vztahy např. s EU, kdy se obě instituce snaží více, či méně spolupracovat na nejrůznějších problematikách. Diplomatické vztahy není třeba detailněji rozebírat, jejich podstata tkví v diplomacii, naproti tomu pracovními vztahy lze označit právě spolupráci s EU, kdy dochází k vytváření společných stanovisek.

Fungující model velvyslanců OECD při jednotlivých organizacích a naopak velvyslanců těchto organizací při OECD. Ilustrací toho, jak funguje systém velvyslanců je např. účast na Fóru OECD. Otázkou je, do jaké míry je tento systém produktivní, jaké má přínosy, jak je užitečný a jaká má pozitiva a na druhé straně stojí otázky, do jaké míry je kontraproduktivní a jaká to má negativa.

Tak předně asi největším negativem jsou náklady spojené s každým úřednickým místem. A zvláště pro tento případ by mělo být prioritou stanovení skutečných potřeb, zda-li je tento systém potřebný a praktický lze jen těžko odhadovat dopředu, proto je zapotřebí na základě empirie dojít k závěrům, zda-li má toto počínání smysl nebo ne.

Velkým pozitivem tohoto řešení je rychlejší proudění informací mezi jednotlivými organizacemi, což může přinášet i drobná negativa v podobě zamlčování informací a nebo jejich zneužívání. Ale vzhledem k podstatě OECD, nejde o informace tajné, neboť podstatou je právě se o informace dělit, tudíž je tato negativní stránka neaktuální.

Mezi dlouhodobě trvající vztahy patří zejména vztahy s poslanci Evropského parlamentu a představiteli Evropské unie na všech možných úrovních, dále rovněž vztahy s NATO Parliamentary Assembly, což je parlamentní dimenze NATO.

Úzká spolupráce s EU je mimo jiné dokumentována řadou společných postupů, postojů, prací, dokumentů a smluv mezi OECD a EU. Za mnohé lze vybrat úmluvy o zamezení dvojího zdanění, které sledují model OECD, zajišťují, že výplaty ze systému důchodového pojištění nejsou zdaněny zároveň ve státu, kde má pojištěnec bydliště a ve státu sídla penzijní instituce. Z takových úmluv vyplývá, že výplaty ze systému důchodového pojištění mohou být zdaněny pouze ve státu bydliště příjemce pojistného plnění. Tyto úmluvy tedy znamenají, že např. Dánsko se vzdalo práva zdaňovat výplaty z penzijních institucí usazených v Dánsku. To je pravda bez ohledu na fakt, zda-li příspěvky do systému daňového pojištění dávají vzniknout daňovým odpočtům či nikoliv. Na druhé straně může Dánsko zdaňovat všechny důchodové platby pojištěncům s bydlištěm v Dánsku, i když příspěvky do systému byly uskutečněny v jedné ze smluvních stran takové úmluvy.

Za mnohé lze také jmenovat společný postoj v oblasti boje proti korupci (viz příloha č.4). Zdánlivě korupce není ekonomickým tématem. Opak je pravdou, protože jakákoliv forma korupce v obchodním styku, nebo alespoň pokus o ni, poškozuje dobré jméno firem samotných, ale hlavně poškozuje důvěryhodnost dané země/lokality.

V řadě případů je korupce chápána jako nejsnazší způsob, jak se k obchodu dostat, na druhou stranu právě taková nálepka tolerantnosti ke korupci náleží zejména zemím třetího světa. Ekonomika, která si takovou „nálepkou“ vyslouží, nemusí být na tom po ekonomické stránce úplně nejhůř, nicméně na mezinárodním politickém a obchodním poli dojde k jejímu ztotožnění s těmito zeměmi a potenciální solidní investory to nepřiláká a stávající donutí odejít za země, protože to není zrovna dobrá reklama pro tu zemi samotnou a pro obchod vůbec.

V takové zemi/oblasti nejenže nedojde k rozvoji obchodní činnosti, ale dochází k jejímu poklesu, což má pro daný stát katastrofální důsledky, pokud s tímto nešvarem nezačne bojovat a ani po úspěšném boji s korupcí není vyhráno, protože snadno pozbyté dobré jméno a důvěryhodnost státu se znovu získává zpět velice pomalu a těžce.

Z tabulky č.4 je patrné, že Česko zaujímá ze zemí OECD pátou nejhorší pozici, pokud se zaměříme jen na členské země OECD. Horší situace je už jen na Slovensku, v Mexiku, Polsku a Turecku, kde je vnímání korupce ještě větší, než v ČR. Ale ve srovnání se všemi zeměmi světa zaujímá Česko až 51. pozici, což značí, že i země jako jsou Chile, Uruguay, nebo Botswana či Seychely jsou na tom, co se týká vnímání korupce lépe.

Z této tabulky jasně vyplývají nelichotivá fakta (Maďarsko, Itálie, Jižní Korea, Řecko, Česko, Slovensko, Mexiko, Polsko a Turecko se ve vnímání korupce neumísťují do 30 místa, kam by bylo racionální zařadit ekonomiky, ve prospěch některých čl. zemí OECD jakožto zemí, u kterých se předpokládá, že dosáhly určité vyspělosti nejen na poli ekonomickém, ale i na poli politickém a sociálním a tudíž jsou schopny zabezpečit bezpečnost a stabilní prostředí pro vznik a rozvoj podnikání za naprosto rovných podmínek pro všechny zúčastněné.

Pořadí v rámci OECD	Pořadí v celosvětovém měřítku		Pořadí v rámci OECD	Pořadí v celosvětovém měřítku	
1	1	Finsko	16		Irsko
2	2	Nový Zéland	17		USA
3	3	Dánsko	18	22	Francie
4		Island	19		Španělsko
5	6	Švédsko	20	24	Japonsko
6	7	Švýcarsko	21	27	Portugal
7	8	Norsko	22	42	Maďarsko
8	9	Austrálie	23		Itálie
9	10	Nizozemí	24	47	Jižní Korea
10	11	V.Británie	25	49	Řecko
11	12	Kanada	26	51	Česko
12	13	Rakousko	27	57	Slovensko
13		Lucembursko	28	64	Mexiko
14	15	Německo	29	67	Polsko
15	17	Belgie	30	77	Turecko

Tabulka 4 – Vnímání korupce mezi lidmi v daných zemích OECD – řazeno sestupně od nejméně korumpované země, po nejvíce s vyjádření faktu, jakou pozici zaujímají v celosvětovém měřítku, zdroj: www.transparency.org

Rada ministrů OECD proto přijala v květnu 1997 doporučení k boji proti korupci při uzavírání mezinárodních obchodů a zahájila jednání o mezinárodní úmluvě, aby se podplácení zahraničních úředníků stalo trestným činem. Spojením sil s EU, která rovněž začala podnikat kroky v boji proti korupci, došlo k přijetí společného postoje v boji proti korupci.

Spolupráce s dalšími organizacemi je soustředěna na mnoho dalších témat. Jedním takovým je samozřejmě i rozvojová pomoc a boj proti celosvětové chudobě. V těchto otázkách jde o ekonomickou a zejména politickou debatu zahrnující široké spektrum participujících stran. V tomto tématu nikdy nejde o černobílý pohled poskytování a přijímání finanční pomoci. Musí docházet k debatám a krokům, jichž se účastní vícero aktérů – OECD, OSN, IMF, Světová banka, DAC a další jejich orgány, dále by se měli na nich účastnit i představitelé zemí poskytujících rozvojovou pomoc a zemí tuto pomoc přijímajících (viz následující kapitola).

7.2 Spolupráce s ostatními zeměmi světa

Tato spolupráce je jedním z charakteristických rysů činnosti OECD a má oboustranně velký ekonomický vliv. Především se jedná o součinnost při ekonomickém rozvoji na úrovni odborné, nejedná se tedy o finanční podporu, což nemusí být úplně tak pravda. Události poslední doby jako byla hrozivá katastrofa způsobená vlnou tsunami v Indickém oceánu 26. prosince 2004, byla následovaná nevídaným rozsahem pomoci ze strany nejenom jednotlivých vlád, ale také od běžných lidí na celém světě.

Červencová potravinová krize v Nigérii zase poukázala na křehkost mezinárodního systému řešit daleko snáze předvídatelné humanitární krize. Výjimečně silná sezóna hurikánů v karibské oblasti a Mexickém zálivu společně s říjnovým ničujícím zemětřesením v oblasti Kašmíru a stále větší naléhavostí problémů spojených se zabezpečováním potravy v jižní Africe vyvolávaly nepřetržitě silnou poptávku po humanitární pomoci.

Ve světě politiky uvítalo loňské květnové zasedání Rady ministrů OECD prohlášení OECD pokračovat v plnění Deklarace Millenium a dohody z Monterrey. Ty zemím OECD ukládají závazek zvyšovat úsilí při plnění Cílů rozvoje tisíciletí. Summit zemí G8 v Gleneagles v červenci a schůze Valného shromáždění OSN v září posloužily k zařazení problémů týkajících se rozvoje na nejvyšší příčku žebříčku priorit, jakými se má mezinárodní agenda zabývat – společně s úzce souvisejícími problémy změny klimatu, bezpečnosti a lidských práv. Rok pak uzavřelo zasedání Světové obchodní organizace (WTO) v Hong Kongu, které se soustředilo na způsob, kterým by se dal naplnit slib z jednání o rozvoji z Doha (Doha Development Round).

Tento profil byl prověřen zatěžkávací analýzou. V lednu vydal Projekt tisíciletí OSN zprávu, ve které se pokusil popsat způsob, jak přetransformovat globální ambice Cílů rozvoje tisíciletí (MDG) do skutečných potřeb jednotlivých rozvojových zemí. Zpráva zdůraznila skutečnost, že za stávajících trendů se v mnoha rozvojových a měnících se zemích většina cílů mívá s úspěchem. Nadnesla téma ambicióznějšího a komplexnějšího využití stávajících nástrojů, jako jsou Strategie ke snížení chudoby (PRS), které by měly být doplněny dalšími opatřeními (pro dosažení např. krátkodobých úspěchů) v rámci

rozsáhlých intervencí prováděných již odzkoušenými cestami. Dohoda ze zářijového Summitu tisíciletí k založení Komise pro urovnávání sporů zpečetila závazek mezinárodního společenství předcházet násilným konfliktům a podporovat země na cestě k míru. V březnu přišla se svou zprávou také Komise pro Afriku (financovaná Velkou Británií), která obsahovala širokou řadu návrhů jak pro africké země, tak jejich rozvojové partnery, jako reakci na problémy, se kterými se tento kontinent potýká. OECD a Ekonomická komise pro Afriku doplnila tento projekt o první vzájemné srovnání mezi Afrikou a OECD. Zpráva Světové banky o světovém rozvoji obsahovala novou analýzu pojednávající o důležitosti rovnocenného přístupu v procesu rozvoje.

Během roku došlo také na skutečnou akci. S koncem platnosti Dohody o tkaninách – posledního usnesení z uruguayského kola jednání⁹⁷ – došlo k pozoruhodným změnám ve schématech obchodu s textilem. A to i přes bolestné důsledky pro mnoho dodavatelů z rozvojových zemí a přes dočasné omezení způsobené znovuzaváděním kontrolních mechanismů na některých klíčových trzích.

Tato dohoda docílila, v rámci iniciativy Vysoce zadlužené chudé země (HIPC), zahlázení multilaterálního dluhu prosperujícím zemím od Mezinárodního měnového fondu (IMF), Mezinárodní rozvojové asociace (IDA) a Afrického rozvojového fórum (ADF). Hlavní snížení dluhu bylo dohodnuto s Nigérií – nejlidnatější zemí Afriky. Jak se ještě podrobněji zmíníme v této kapitole, byla také učiněna důležitá rozhodnutí ohledně objemu i efektivity pomoci.

Mnohem významnější je fakt, že rozvojové země snad budou pokračovat, a naváží tím na působivou úroveň růstu z roku 2004, v růstu míry příjmu na obyvatele, mnohem většího než v zemích OECD – nejnovější výkazy uvádějí výrazné (ačkoli stále příliš malé) zvýšení příjmu na obyvatele v Africe. Pozitivní vzestup těchto zemí lze vidět z mnoha vládních ukazatelů.

⁹⁷ Uruguay Round

Prudký nárůst cen ropy přinesl neočekávané zisky vývozcům ropy a byl také hlavním činitelem pro růst ostatních odvětví. Negativní dopady na rozvojové země jako celku, se však nyní nezdají, že by měly být tak závažné, jak se původně předpokládalo.

Pokud má dojít ke zlepšení stavu světové chudoby, je nutné přidat i v jiných oblastech, než je naplňování Cílů rozvoje tisíciletí. Rok 2005 ale umožnil vytvořit stále účelověji propojené společenství, které urychluje pokrok při zápolení s nedostatkem a s nerovností, které svět již nemůže déle snášet. Sekretariát Výboru pro rozvojovou pomoc OECD odhaduje, že celkové čisté výdaje členů DAC vzrostou z 79,5 miliard USD v roce 2004 až na 128,1 miliard USD v roce 2010 (ve stálých cenách v USD z roku 2004), prakticky tedy nárůst o 50 miliard USD.

Pokud dárcové mají dosáhnout smlouvaného cíle pro rok 2010, tempo nárůstu pomoci v rozmezí let 2004 a 2010 se prudce zvýší – až o 60 procent. To znamená průměrné zvýšení o více než 8 procent ročně, a to v době, kdy jsou rozpočty zemí OECD pod velkým tlakem. V krátkodobém období lze očekávat zřetelný boom oficiální rozvojové pomoci (ODA), avšak ta bude spočívat hlavně v odpisu nesplácených dluhů hrstce zemí. Tím pádem valná většina rozvojových zemí nezaznamená výrazné zvýšení pohybu zdrojů.

Teoreticky to dle ukazatelů DAC znamená největší rozšíření oficiální rozvojové pomoci (ODA) od jejího založení v roce 1960. Avšak přes povzbuzující statistické výsledky přetrvává nejistota, zda budou pro rok 2006 splněny úrovně pomoci přislíbené v Monterrey, a zda i přes krátkodobý boom ODA posílí dárcové stejně důrazně i ostatní formy pomoci a přiblíží se tak úrovním stanoveným pro rok 2010. Lze s rostoucími rozpočty na pomoc poskytovat pomoc efektivněji?

Pokud se má z rozvoje stát koordinovanější společná záležitost, musí dojít k výraznější změně zaběhnutých schémat v doručování pomoci a k přetransformování způsobu plánování a realizace velkého počtu iniciativ, se kterými dárcové v několika posledních letech přišli. S ještě významnější bezprecedentní dohodou, v podobě smlouvené Deklarace, přišlo Fórum na nejvyšší úrovni v Paříži z března 2005.

Tato dohoda také mimo jiné pojednávala o reformě pomoci na cestě k efektivnějšímu boji s globální chudobou. Výsledky by měly dodat silný stimul místnímu úsilí o změnu schématů chování mezi dárci a dále mezi dárci a příjemci prostřednictvím způsobů, které by měly ještě více podporovat udržitelný rozvoj. Budování kapacity je při rozvoji ústředním a jedním z nejdůležitějších úkolů a cílů.

Pokud se hovoří o „funkčním státu“ a schopnosti veřejných institucí poskytovat služby nebo vytvářet efektivní prostředí pro rozvoj, nebo o kapacitě soukromého sektoru, občanské společnosti nebo kapacitě jednotlivců, klíčem k udržitelnému pokroku je přirozený rozvoj kapacity. Výsledky se zřídka kdy dostaví rychle. Technická spolupráce a rozvoj kapacity nejsou v žádném případě synonymy. Je potřeba se zamyslet, jak dalece programy technické spolupráce mohou výrazněji zlepšit reflexi některých vnitřních pohledů na práci DAC, UNDP a ostatních na budování kapacity a jakým způsobem by mohlo dojít k přeměně programů post-sekundárního vzdělávání v rámci podpory místních institucí pomáhajících s budováním kapacity. Stále více úsilí je soustředěno na posílení dovedností jednotlivců bez snahy o zdokonalení funkčnosti organizací, ve kterých působí, nemluvě o širším institucionálním kontextu, ve kterém se samotné organizace nacházejí.

To může vést k frustraci vyškolených jednotlivců a současně k minimálnímu efektu na straně organizací. K modernizaci klíčových institucí, do kterých by se poté daly začlenit programy zlepšování dovedností jednotlivců, je nutné přistupovat strategičtěji a s dlouhodobější perspektivou.

Tyto poznatky, poukazují na absenci soustavného a trpělivého přístupu a nahrazování dlouhodobějších postupných změn namísto stávajících cílů dárců v podobě krátkodobých projektů. Navyšování pomoci během minulého desetiletí skýtá příležitost k nastavení realističtějšího časového harmonogramu při úsilí o rozvoj kapacity společně s vytvářením předvídatelnějších toků pomoci. Nárůst pomoci nutně vyžaduje upřít seriózní pozornost k problémům „na pomoci závislých“ zemí, zvláště pak v Africe a malých zemí obecně. Také je nutná osvěta o hlavních vládních rizicích spojených s takto narůstajícím problémem.

8 Roční hodnotící zprávy a doporučení

Jak již bylo několikrát řečeno, OECD se může pochlubit bohatou publikační činností. Z obrovského množství dat, která jsou pravidelně sbírána a zpracována, jsou sestavovány každoroční hodnotící zprávy a z nich vyplývající doporučení a případně ekonomické a další výhledy. Tyto dokumenty mohou být adresné a popisovat a analyzovat situaci konkrétního státu, nebo mohou mít všeobecný charakter a týkat se ekonomiky celého světa.

Přehlednost a vypovídací schopnost těchto dat je natolik výborná, že i naprostý laik z nich může pochopit, čeho se týkají, proč je něco hodnoceno kladně a něco záporně, proč a co e vlastně doporučováno, aby bylo uděláno apod. Přesto se tyto dokumenty dostávají do rukou jen vybrané skupině lidí.

Částečně je to proto, že lidé obecně mají jiné zájmy, než-li sledovat vývoj ekonomické situace doma i ve světě. Pozoruhodné je, že ani lidé s ekonomickým vzděláním vysokoškolského typu se často nezajímají o tyto zprávy a dokumenty vůbec, což je sice subjektivní pozorování, které není podloženo seriózním výzkumem, nicméně je to jev často pozorovatelný a vychází z všeobecné empirie.

V zásadě po odborné stránce není možné cokoliv OECD vytýkat, co se dá této organizaci vytknout je fakt, že na to, jak je to rozsáhlá organizace, nesnaží se se svojí prací dostat k širšímu okruhu lidí.

Ačkoli by se to mohlo zdát malicherné a zbytečné, ale i firmy, které chtějí uspět na světových trzích a v globální ekonomice vůbec, by měly být seznámeny se situací v jiných zemích a k tomu jsou právě podobné zprávy, jejichž vypovídací schopnost o té dané lokalitě je nesporná, naprosto vhodné.

Pokud jde o Českou republiku, tak občas v médiích zazní výtahy a sumace informací z nejrůznějších zpráv, ale velice často to jsou takové výstřely do prázdna, ze kterých si nelze často udělat celistvou představu o tom, co všechno daná zpráva či doporučení obsahuje.

Z toho vyplývá, že lidé, kteří mají zájem o to, jaký je aktuální ekonomický či jiný vývoj ve světě, musí být primárně vybaven pasivní znalostí anglického jazyka, což by dneska mělo být samozřejmostí, ale hlavně musí složitě hledat a pátrat, aby se těchto zpráv dopátral.

Přehlednost portálu www.oecd.org je totiž slabší. Vzhledem k tomu, čemu všemu se organizace věnuje a co všechno a v jakém rozsahu se snaží postihnout, se toho nedá s organizací a přehledností webových stránek moc udělat - právě pro tuto šíři činností. Nejde totiž o špatnou koncepci strukturalizace informací, ale o jejich velké množství.

A protože se zprávy a doporučení týkají tolika subjektů a tolika oblastí, není možné se jim detailněji věnovat, protože by to vydalo na samostatnou práci. Možné je jen tvrdit, že pokrývají téměř všechny oblasti a obsahují relevantní informace, které mohou být požadovány a hledány.

9 Závěr

Shrnutím všeho, co bylo napsáno by mohlo být tvrzení, že OECD odvádí dobrou odbornou práci, má bohatou publikační činnost, mnohým zemím dokáže pomoci nastolit lepší hospodářský vývoj. Její činnost ve světové ekonomice je tedy relativně bohatá, ale nelze říci, že by byla maximální. Proč toto tvrzení?

Z jejího názvu vyplývá, že se má podílet na ekonomické spolupráci a rozvoji, ale výsledky ve spolupráci s rozvojovými zeměmi jsou pomalé a drobné. Přesto se svět díky působení OECD posunuje dopředu a je to také částečně i tím, že představitelé OECD či jejich členských zemích se snaží vytěžit pozitiva z globalizačního procesu a podělit se o zkušenosti. Hledají se řešení, jak odstraňovat chudobu ve světě, jak umořovat dluhy zemí s nejvyšší mírou zadlužení u mezinárodních institucí.

Problém je v konečném vlivu OECD. Jako většina mezivládních organizací i tato se dostává do problému. Tím je fakt, že na její činnost přispívají největší měrou USA, Japonsko, Německo a další ekonomičtí obři, přičemž proces rozhodování je založen na principu konsenzu, což při počtu 30 zemí a jejich zástupců může činit značné potíže a celkem logicky se nemusí hospodářským gigantům, jako jsou USA a Japonsko a další, líbit všechno, na čem se na platformě OECD zástupci zemí dohodnou. A protože nic není závazné, nemusí být rozhodnutí a doporučení respektována.

Příkladem je situace ve starých členských zemích EU, které i přes doporučení a potřebu reforem a provedení větší liberalizace tržního prostředí, nejsou schopny nebo ochotny k těmto krokům přistoupit a zapracovat na tom. Právě zde je vliv OECD v takovou chvíli nulový.

Všichni cítí, že je potřeba modernizovat názory, postupy a přístupy, ale i strukturu organizace a mechanismy rozhodování, ale zároveň se nikomu do toho nechce, protože navrhovaná řešení by byla pro mnohé členy nepřijatelná a díky konsensuálnímu způsobu rozhodování je prakticky nemožné, aby se na jiném řešení všichni dohodli.

A tak se tato organizace pohybuje stále v začarovaném kruhu, ze kterého bude jen těžko hledat cestu ven. I přesto by to nemělo stát v cestě plnění základních cílů této organizace a naplňovat tak smysl její existence.

Seznam literatury

Tištěné zdroje:

- [1] Baňouch, H. a Fedorko, M. (ed.). Mezinárodní organizace. 1. dotisk 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno; Mezinárodní politologický ústav, 2001. s. 49 – 64. ISBN 80-210-2474-7.
- [2] Economic Policy Reforms: Going for Growth. OECD. 2006 Edition. Paris: OECD, 2006. ISBN 92-64-035923.
- [3] Epping, R. CH. Průvodce globální ekonomikou. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-825-2.
- [4] Fajkusová, B. Vznik, cíle a činnost Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Praha: Vysoká škola ekonomická; Fakulta mezinárodních vztahů, 2001. ISBN 80-245-0180-5.
- [5] Fiala, P. a Pitrová, M. Evropská unie. 1. dotisk 1. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. ISBN 80-7325-015-2.
- [6] Michl, J. Dáma na rozcestí. Euro, 2005, ročník 8, č. 20, s. 44.
- [7] OECD (Paris). The Sources of Economic Growth in OECD Countries. Paris: OECD, 2003. ISBN 92-64-19945-4.
- [8] OECD Economic Outlook. OECD. December No. 78 – Volume 2005 Issue 2. Paris: OECD, 2006. ISBN 92-64-036431-X.
- [9] OECD Journal on Development – Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee. OECD. Volume 7 Issue 1. Paris: OECD, 2006. ISBN 92-64-036520X.

- [10] Prechal, M. Kdo hýbe světovou ekonomikou. 1. vydání. Praha: Globe, 1995. ISBN 80-901705-0-1.
- [11] Stálá mise České republiky [online]. [cit. 31.1.2006]. Dostupné na Internetu: <<http://www.mzv.cz/wwwo/?amb=120>>

Internetové zdroje:

- [12] BBC World Service [online]. [cit. 26.3.2006]. Dostupné na Internetu: <<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/news/words/business/010504.shtml>>
<http://www.bbc.co.uk/worldservice/sci_tech/features/essentialguide/theme_pol.shtml>
- [13] Britské Listy [online]. [cit. 10.4.2006]. Dostupné na Internetu: <<http://www.blisty.cz/2006/3/13/art27476.html>>
- [14] Eurostat [online]. [cit. 9.3.2006]. Dostupné na Internetu: <http://epp.eurostat.cec.eu.int/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006_MONTH_04/2-12042006-EN-AP.PDF>
- [15] Eurostat Statistics [online]. [cit. 19.3.2006]. Dostupné na Internetu: <<http://www.eustatistics.net/>>
- [16] Evropská unie [online]. [cit. 5.3.2006]. Dostupné na Internetu: <http://europa.eu.int/comm/employment_social/local_employment/publications/fs_oecd_en.pdf>
<http://europa.eu.int/comm/research/endocrine/pdf/nov2005/oecd_en.pdf>
<http://europa.eu.int/eur-lex/cs/dd/reg/cs_register_1950.html>
<http://europa.eu.int/eur-lex/pri/cs/oj/dat/2004/c_190/c_19020040724cs00050005.pdf>

- [17] Government Office of Sweden [online]. [cit. 12.4.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.regeringen.se/sb/d/5165/a/43891>>
- [18] Mezinárodní měnový fond [online]. [cit. 17.3.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2006/01/pdf/statappx.pdf>>
- [19] Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online]. [cit. 6.4.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.mpo.cz/dokument15113.html>>
<<http://www.mpo.cz/dokument2566.html>>
<<http://www.mpo.cz/dokument5915.html>>
<<http://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/cr-v-mezinarodnich-org/#category204>>
- [20] Ministerstvo vnitra ČR [online]. [cit. 6.4.2006]. Dostupné na Internetu:
<http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0532/zahr_info.html>
- [21] OECD [online]. [cit. 16.2.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.oecd.org>>
<<http://www.oecd.org/dataoecd/15/33/34011915.pdf>>
<http://www.oecd.org/document/44/0,2340,en_2649_33703_34957420_1_1_1_1,00.html>
<http://www.viewontv.com/ocde/conf_052005/player_vod_en.php>
<<http://www.oecd.org/dataoecd/51/7/36011489.pdf>>
- [22] OSN [online]. [cit. 25.2.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.un.org/esa/ffd/1003hld-crp-oecd.pdf>>
<<http://www.un.org/esa/sustdev/csd/csd12/Background6.pdf>>
<http://www.un.org/esa/population/publications/ittmigdev2005/P09_Dumont&Lemaire.pdf>
<<http://www.un.org/womenwatch/ianwge/collaboration.htm>>
<<http://www.un.org/esa/policy/wess/wesp2005files/wesp2005.pdf>>

- [23] Portál Euraktiv.cz [online]. [cit. 12.4.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.euractiv.cz/cl/25/1672/OECD-globalizace-neni-pricinou-pomaleho-rustu-zamestnanosti-ve-vyspelych-zemich>>
<http://www.euractiv.cz/?a=link_sek&sid=72&pid=72>
- [24] Portál Integrace.cz [online]. [cit. 12.4.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=764>>
- [25] Transparency International [online]. [cit. 12.4.2006]. Dostupné na Internetu:
<http://www.transparency.org/publications/annual_report>
- [26] Vláda ČR [online]. [cit. 2.4.2006]. Dostupné na Internetu:
<<http://vlada.cz/>>

Seznam příloh

Příloha č.1 – Organizační struktura OECD	1 strana
Příloha č.2 – Spolupráce s nečleny OECD	1 strana
Příloha č.3 – makroekonomické ukazatele	4 strany
Příloha č.4 – Společný postoj EU a OECD v oblasti boje proti korupci	3 strany

Příloha č.1 – Organizační struktura OECD

March 2005

DIRECTORATES

Development Co-operation Directorate	Economics Department	Directorate for Education	Directorate for Employment, Labour and Social Affairs	Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development
Environment Directorate	Executive Directorate	Directorate for Financial and Enterprise Affairs	Directorate for Food, Agriculture and Fisheries	Public Affairs and Communications Directorate
Public Governance and Territorial Development Directorate	Directorate for Science, Technology and Industry	Statistics Directorate	Centre for Tax Policy and Administration	Trade Directorate

Nuclear Energy Agency

Sahel and West Africa Club

European Conference of Ministers of Transport

OECD ANNUAL REPORT 2005 – ISBN 92-64-00782-2 – © OECD 2005

143

OECD
ANNUAL REPORT 2005

OECD Secretariat

SECRETARY GENERAL: Donald J. Johnston

GENERAL SECRETARIAT

SECRETARY-GENERAL
Donald J. Johnston
DEPUTY SECRETARIES-GENERAL
Herwig Schlögl
Richard Hecklinger
Berglind Asgeirsdottir
Kiyotaka Akasaka

Private Office of the Secretary-General
Advisory Unit on Multi-disciplinary Issues
Centre for Co-operation with Non-Members
Council and Executive Committee Secretariat
Directorate for Legal Affairs
Office of the Auditor-General

OTHER BODIES

Development Centre

Centre for Educational Research and Innovation

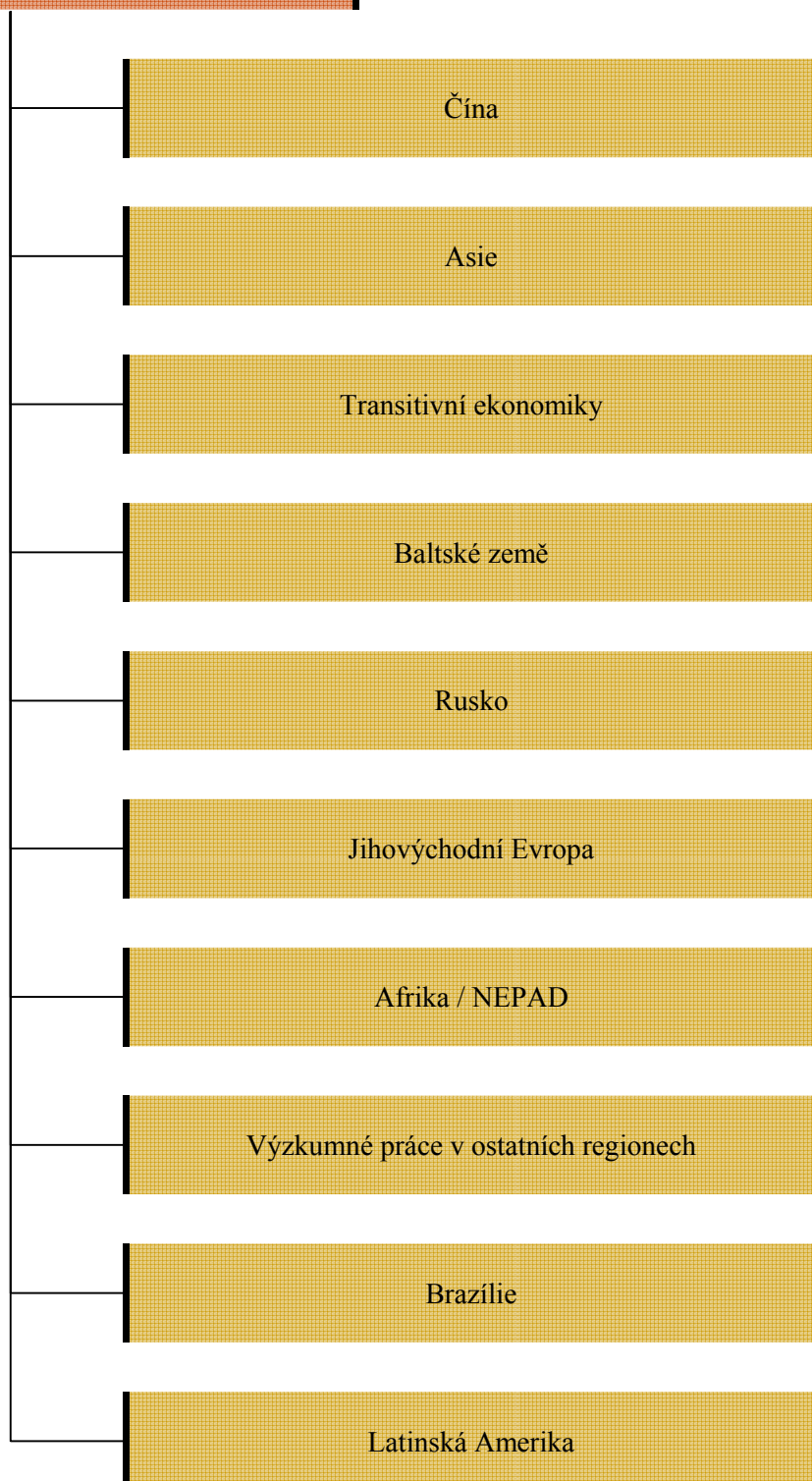
International Energy Agency

OECD ANNUAL REPORT 2005 – ISBN 92-64-00782-2 – © OECD 2005

zdroj: www.oecd.cz

Příloha č.2 – Spolupráce s nečleny OECD

Země a regiony spolupracující s OECD

zdroj: www.oecd.cz

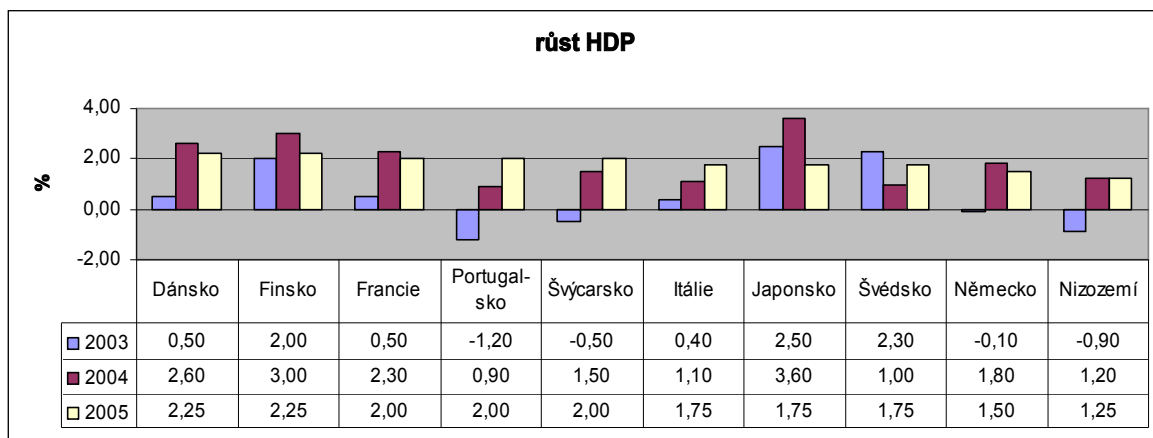
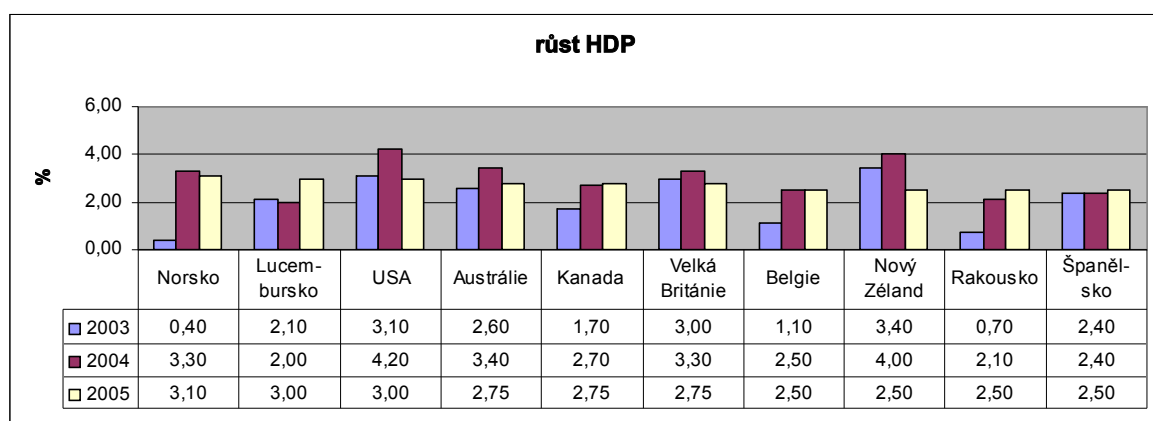
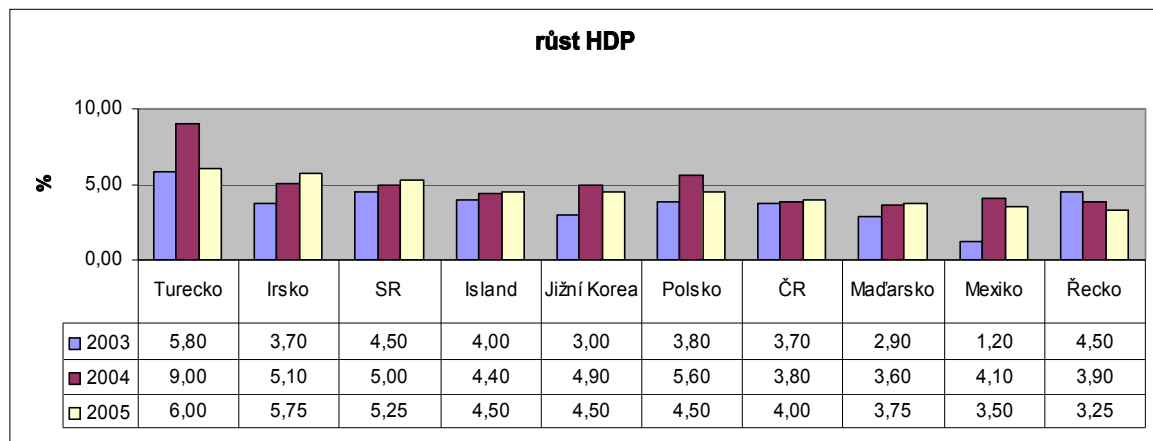
Příloha č.3 – makroekonomické ukazatele

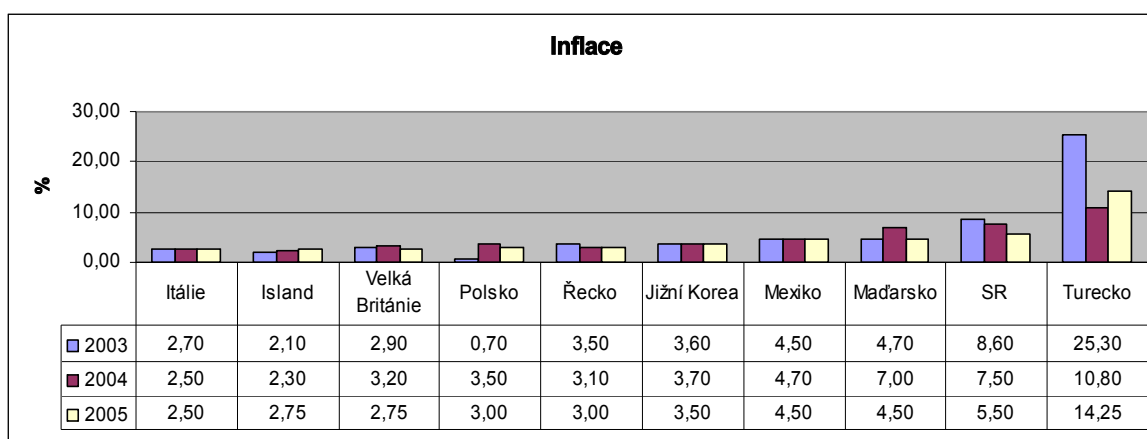
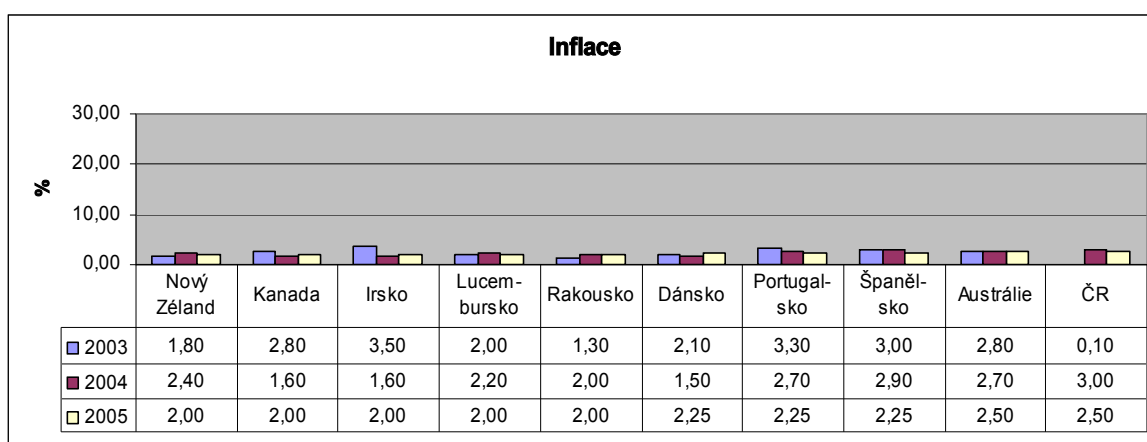
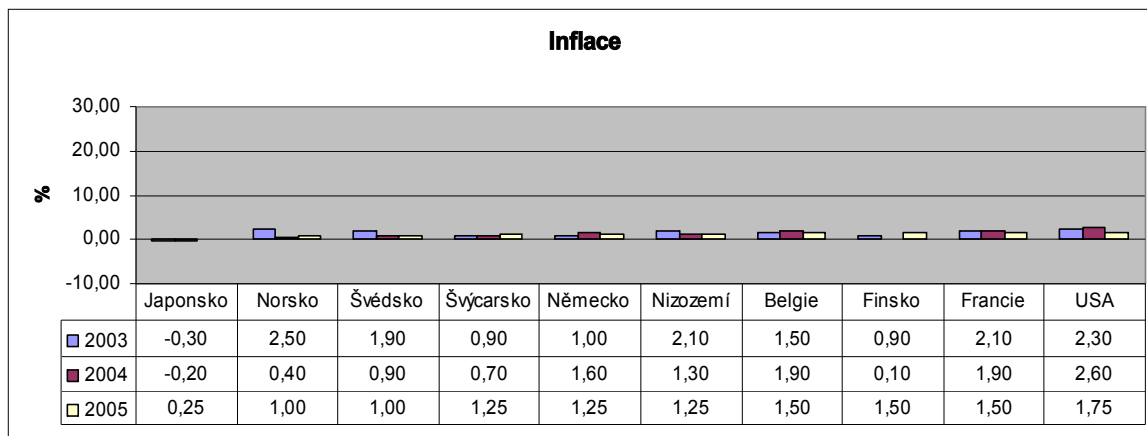
Meziroční změny (v %)	HDP			Inflace			Nezaměstnanost		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Asie a Oceánie									
Austrálie	2,60	3,40	2,75	2,80	2,70	2,50	6,10	5,70	6,00
Japonsko	2,50	3,60	1,75	-0,30	-0,20	0,25	5,30	4,70	4,75
Jižní Korea	3,00	4,90	4,50	3,60	3,70	3,50	-	-	-
Nový Zéland	3,40	4,00	2,50	1,80	2,40	2,00	4,60	4,60	4,75
Amerika									
Kanada	1,70	2,70	2,75	2,80	1,60	2,00	7,60	7,20	7,00
Mexiko	1,20	4,10	3,50	4,50	4,70	4,50	-	-	-
USA	3,10	4,20	3,00	2,30	2,60	1,75	6,00	5,50	5,25
Evropa									
Island	4,00	4,40	4,50	2,10	2,30	2,75	4,10	4,10	3,50
Norsko	0,40	3,30	3,10	2,50	0,40	1,00	4,50	4,40	4,00
Švýcarsko	-0,50	1,50	2,00	0,90	0,70	1,25	4,10	4,60	4,75
Turecko	5,80	9,00	6,00	25,30	10,80	14,25			
Země EU									
Belgie	1,10	2,50	2,50	1,50	1,90	1,50	7,90	7,50	7,25
ČR	3,70	3,80	4,00	0,10	3,00	2,50	9,30	10,50	9,75
Dánsko	0,50	2,60	2,25	2,10	1,50	2,25	5,60	5,90	5,75
Finsko	2,00	3,00	2,25	0,90	0,10	1,50	9,00	9,10	8,75
Francie	0,50	2,30	2,00	2,10	1,90	1,50	9,40	9,60	9,50
Irsko	3,70	5,10	5,75	3,50	1,60	2,00	4,60	4,90	5,00
Itálie	0,40	1,10	1,75	2,70	2,50	2,50	8,60	8,10	7,75
Lucembursko	2,10	2,00	3,00	2,00	2,20	2,00	3,70	4,10	4,25
Maďarsko	2,90	3,60	3,75	4,70	7,00	4,50	8,40	8,20	8,00
Německo	-0,10	1,80	1,50	1,00	1,60	1,25	9,60	9,90	9,75
Nizozemí	-0,90	1,20	1,25	2,10	1,30	1,25	3,80	5,20	5,75
Polsko	3,80	5,60	4,50	0,70	3,50	3,00	20,00	19,50	19,00
Portugalsko	-1,20	0,90	2,00	3,30	2,70	2,25	6,20	6,30	6,00
Rakousko	0,70	2,10	2,50	1,30	2,00	2,00	4,30	4,50	4,25
Řecko	4,50	3,90	3,25	3,50	3,10	3,00	9,30	8,80	8,50
SR	4,50	5,00	5,25	8,60	7,50	5,50	15,20	14,60	14,75
Španělsko	2,40	2,40	2,50	3,00	2,90	2,25	11,30	10,90	10,75
Švédsko	2,30	1,00	1,75	1,90	0,90	1,00	5,60	6,30	5,50
Velká Británie	3,00	3,30	2,75	2,90	3,20	2,75	5,00	4,50	4,25
OECD celkem	2,10	3,28	3,03	3,21	2,74	2,68	7,37	7,38	7,20
OECD - Evropa	1,98	3,10	3,18	3,56	2,93	2,89	8,04	8,13	7,91
Euro zóna*	1,27	2,36	2,52	2,24	1,98	1,92	7,31	7,41	7,29
EU15	1,40	2,35	2,47	2,25	1,96	1,93	6,93	7,04	6,87
G7**	1,59	2,71	2,21	1,93	1,89	1,71	7,36	7,07	6,89

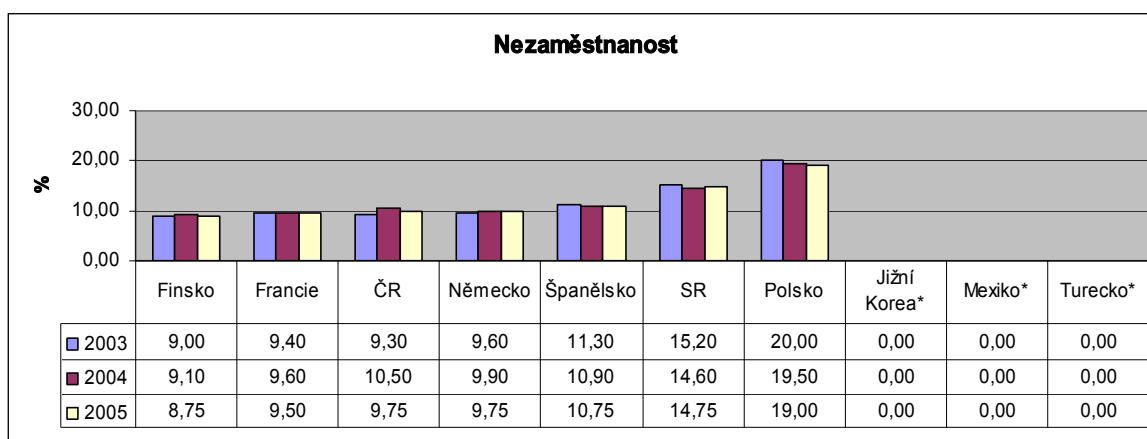
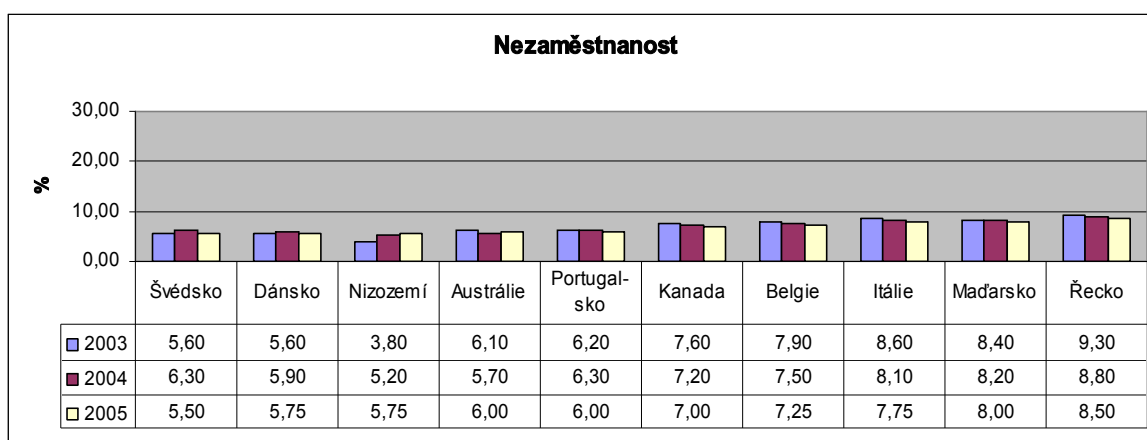
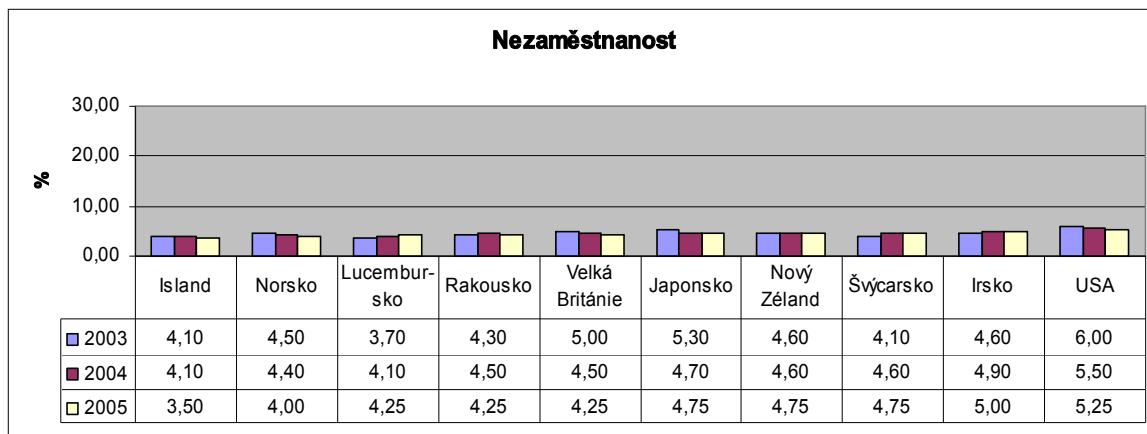
* země EMS

** Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, Velká Británie, USA

zdroj: www.oecd.cz

* nedostupná data

zdroj:<http://www.un.org/esa/policy/wess/wesp2005files/wesp2005.pdf>

SPOLEČNÝ POSTOJ

ze dne 6. října 1997

**přijatý Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o jednáních v Radě
Evropy a OECD v oblasti boje proti korupci**

(97/661/SVV)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na čl. K.3 odst. 2 písm. a) a článek K.5 této smlouvy,

vzhledem k tomu, že členské státy pokládají boj s korupcí na mezinárodní úrovni za věc společného zájmu;

s ohledem na protokol k Úmluvě o ochraně finančních zájmů Evropských společenství⁹⁸, vypracovaný Radou dne 27. září 1996;

s ohledem na Úmluvu o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie⁹⁹, vypracovanou Radou dne 26. května 1997;

s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. května 1997 Evropskému parlamentu a Radě o politice Unie proti korupci;

vzhledem k tomu, že Výbor ministrů Rady Evropy přijal v listopadu 1996 akční program k boji proti korupci, který zahrnuje vypracování trestněprávní úmluvy o korupci jako přednostní záležitost;

⁹⁸ Úř. věst. C 313, 23. 10. 1996, s. 2.

⁹⁹ Úř. věst. C 195, 25. 6. 1997, s. 1.

vzhledem k tomu, že Rada ministrů OECD přijala dne 26. května 1997 doporučení k boji proti korupci při uzavírání mezinárodních obchodů a rozhodla se zahájit jednání o mezinárodní úmluvě, aby se podplácení zahraničních úředníků stalo trestným činem, která by mohla být otevřena k podpisu do konce roku 1997;

berouc v úvahu probíhající jednání v Radě Evropy a OECD a při vědomí nezbytnosti zajistit soulad s pracemi prováděnými v Evropské unii;

usilujíc o ochranu zájmů Unie a ve snaze vyhnout se překrývání a nesouladu s mezinárodními úmluvami vypracovanými v Radě Evropy a OECD;

vzhledem k tomu, že Evropská rada na zasedání v Amsterdamu schválila akční plán skupiny na vysoké úrovni pro boj proti organizované trestné činnosti, který obhazuje celkový plán boje proti korupci,

PŘIJALA TENTO SPOLEČNÝ POSTOJ:

Článek 1

1. Členské státy podpoří vypracování vhodných mezinárodních aktů, které stanoví, že podplácení cizích úředníků a úředníků mezinárodních organizací se posuzuje jako trestný čin. Aniž je dotčena otázka soudní příslušnosti, měl by trestný čin zahrnovat korupci s ohledem na kterýkoliv stát nebo mezinárodní organizaci.

2. Členské státy zajistí, je-li to třeba, zavedením zvláštní doložky, aby ustanovení aktů vypracovaných Radou Evropy a OECD byla slučitelná s akty vypracovanými mezi těmito státy, zejména pokud jde o právní pomoc, vydávání pachatelů, boj proti korupci a ochranu finančních zájmů Společenství.

3. Členské státy podpoří koordinaci stávajících prací související s bojem proti korupci v rámci Rady Evropy a OECD, aby nedocházelo k nesouladu mezi ustanoveními v různých návrzích úmluv a aby práce prováděné v jedné organizaci nenarušovaly ani zbytečně neopakovaly práce prováděné v jiné organizaci.

3/3

4. Při jednání o otázkách souvisejících s bojem proti korupci v rámci Rady Evropy a OECD koordinují členské státy na podnět předsednictví co nejpraktičtěji své postoje, a snaží se tak dospět ke společnému postoji ke všem otázkách, které jsou pro ochranu zájmů Evropské unie významné. Komise se plně účastní těchto prací.

Článek 2

Tento společný postoj bude zveřejněn v Úředním věstníku.

V Lucemburku dne 6. října 1997.

*Za Radu
předseda
J. POOS*